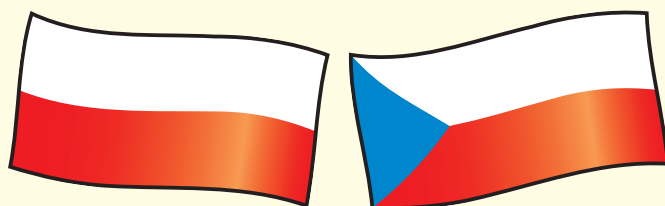

Sprawozdanie z 10 lat działalności Euroregionu Glacensis 1996 – 2006

Wydawca: Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis
ul. Łukasiewicza 4a/2, 57-300 Kłodzko
tel. +48 74 867 71 30, fax +48 74 865 91 66
e-mail: eg@euroregion-glacensis.ng.pl
www.euroregion-glacensis.ng.pl

Tłumaczenie: Karina Kurková

Przygotowanie i skład: Katarzyna Borkowska

Druk: Drukarnia i Wydawnictwo Hector Sp. z o.o. - Długoleka

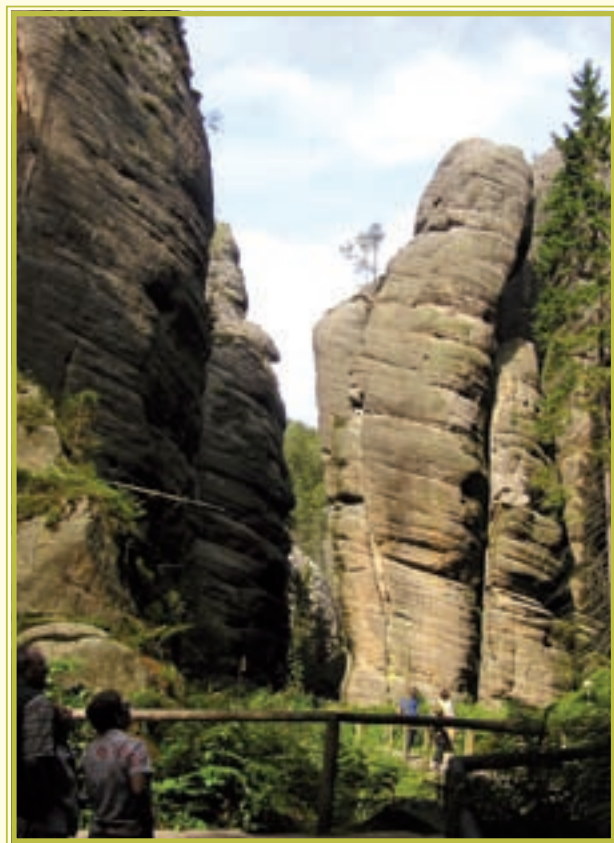
Fotografie: Archiwum Euroregionu Glacensis

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	4
II.	Powstanie Euroregionu	4
III.	Obszar Euroregionu	5
IV.	Członkowie	6
V.	Podstawy prawne i instytucjonalne	10
VI.	Zasady funkcjonowania i współpracy	10
VII.	Organy Euroregionu	11
VIII.	Partnerstwa gmin i instytucji	12
IX.	Najważniejsze wydarzenia na przestrzeni działalności	13
X.	Programy pomocowe współpracy na obszarze Euroregionu Glacensis	21
XI.	Analiza osiągniętych celów działalności i bariery działalności	26
XII.	Główne tezy programu działania w okresie 2007-2013	28
XIII.	Zasady finansowania oraz dochody w poszczególnych latach działalności	29

Kłodzko

Teplické Skály

I. Wprowadzenie

Zbliża się rocznica dziesięciolecia powstania Euroregionu Glacensis. Jeżeli popatrzyć na nie przez pryzmat pozyskanych środków pomocowych z Unii Europejskiej i inicjatyw, które dzięki nim się dokonały, to z pewnością możemy mówić o sukcesie. Jeżeli chodzi o ilość „aktorów współpracy”, biorąc jako sytuację wyjściową rok 1996, to została ona co najmniej potrojona. Granica państwowa, kiedyś stanowiąca barierę współpracy, została zdecydowanie bardziej otwarta poprzez kolejno pojawiające się na mapie pogranicza przejścia graniczne. Przyszłość też rysuje się obiecująco. Polsko – czeska granica doczekała się obiektywnych kryteriów podziału środków finansowych i jako najdłuższa z polskich granic otrzyma środki finansowe, które pozwolą na przyspieszenie nadrobienia zaległości oraz wzrost inicjatyw mających na celu budowanie dobrosąsiedzkich kontaktów.

Do rozwiązania jest wiele problemów, których podczas dziesięciolecia działalności nie udało się rozwiązać. Dominuje wśród nich przeciągający się proces udostępnienia granicy małym i średnim przedsiębiorcom. To wciąż nie do końca wykorzystana szansa. Wzajemne przygraniczne kontakty gospodarcze zdecydowanie wzrosłyby, gdyby na niektórych przejściach umożliwić odprawę towarową.

Po dziesięciu latach wspólnych doświadczeń wypracowaliśmy struktury i płaszczyzny współpracy. Zdefiniowane dokładnie zostały obszary problemowe i plan działania na kolejne dziesięć lat działalności. Na kolejnych stronach prezentujemy Państwu dorobek współpracy i zadania, które w przyszłości zamierzamy zrealizować wraz z naszymi członkami.

II. Powstanie Euroregionu

Euroregion Glacensis jest jednym z szesnastu funkcjonujących na granicach Polski euroregionów i jednym z sześciu na pograniczu polsko-czeskim. Współpraca transgraniczna w regionie Sudetów Środkowych i Wschodnich ma wieloletnią tradycję. Biegająca grzbietami górskimi granica państwowa poprzez swoje ukształtowanie i brak zagospodarowania sprzyjała nawiązywaniu kontaktów polskiej i czeskiej opozycji demokratycznej. W październiku 2006 r. mija 25 lat od powstania Solidarności Polsko-Czesko-Słowackiej, której działacze mieli istotny wpływ na rozwój dwustronnych kontaktów na Ziemi Kłodzkiej, a tym samym przy powstaniu Euroregionu. Dzięki tym spotkaniom i nawiązanym przyjaźniom na przełomie lat 80.

Posiedzenie Rady Euroregionu w Kudowie Zdroju - 1998 r.

Pierwsi przewodniczący czeskiej i polskiej części Euroregionu MVDr. František Bartoš i Czesław Kręciwost po podpisaniu umowy o założeniu Euroregionu - 5.12.1996, Hradec Králové

i 90. pojawiły się ważne impulsy współpracy w związku z przemianami demokratycznymi, jakie miały miejsce w tym okresie w Polsce i w Republice Czeskiej. Potwierdzeniem tych przemian było m.in. nawiązanie przyjaznej współpracy pomiędzy samorządami przygranicznych miast i gmin oraz inicjatywa publikowania (od 1989 r.) przez Wydawnictwo Ziemia Kłodzka i Solidarność Polsko-Czesko-Słowacką ponadgranicznego miesięcznika „Ziemia Kłodzka - Od Kladského pomezí - Glatzer Bergland” oraz coroczna organizacja (od 1990 r.) Polsko-Czeskich Dni Kultury Chrześcijańskiej.

Konferencja inicjująca stałą współpracę transgraniczną odbyła się 17-18 maja 1991 roku w Nachodzie z udziałem około 150 przedstawicieli przygranicznej społeczności czeskiej i polskiej.

W dniu 18 września 1992 roku w Wałbrzychu 21 przedstawicieli społeczności lokalnych z województwa wałbrzyskiego i opolskiego oraz z północno-wschodnich Czech podpisało umowę pn. **„Porozumienie o ponadgranicznej współpracy wzajemnej oraz o utworzeniu Ponadgranicznego Związku Miast i Gmin Czechy-Polska”**. W zawartym dokumencie za główny cel uznano koordynację wysiłków na rzecz rozwoju gospodarczego, kulturalnego i społecznego oraz wspólne rozwiązywanie problemów ekologicznych występujących na obszarze przygranicznym.

W maju 1993 roku w Hradec Králové polskie i czeskie gminy podpisały deklarację o potrzebie utworzenia **Ponadgranicznego Związku Miast i Gmin**.

Podobne podejście i dążenie do współpracy transgranicznej można było zaobserwować w latach 1993-1994 w części „rdzennej” regionu Sudeckiego. Współpraca gmin pogranicza polsko-czeskiego Ziemi Kłodzkiej przybrała formę współdziałania w ramach powołanego formalnie na konferencji roboczej w Nowej Rudzie 29 marca 1994 roku **Stalego Regionu Współpracy Polsko-Czeskiej**.

Do 1994 roku przedstawiciele samorządów lokalnych akcentowali swoje odmienne podejście niż w typowych procesach „euroregionalizacji” współpracy transgranicznej, która miała polegać, ich zdaniem, na specyfikacji dziedzin i form współpracy przygranicznej z jednoczesnym określeniem ich realizatorów oraz terminów wykonania, z pominięciem zbędnej instytucjonalizacji, czyli tworzenia struktur euroregionu.

Od 1994 roku w kręgach samorządowych strony czeskiej i polskiej zmieniono poglądy na formę współpracy i zaczęto rozważać potrzebę utworzenia **Euroregionu** pod nazwą „**Glacensis**”. Proponowana nazwa ma historyczny rodowód i wywodzi się ze średniowiecznego łąć-

skiego określenia Kotliny Kłodzkiej. Została ona uznana za właściwą dla przyszłego związku ponadgranicznego jednostek samorządowych.

W dniu 9 lutego 1994 roku zarejestrowane zostało utworzone w 1992 roku Stowarzyszenie Gmin Ziemi Kłodzkiej, które zaczęło popierać ideę samorządu terytorialnego dotyczącą współpracy przygranicznej oraz eksponować zbieżne problemy gospodarcze gmin, lansując tezę obrony wspólnych interesów założycieli stowarzyszenia, a więc samorządów lokalnych.

W dniu 30 maja 1994 roku Sejmik Samorządowy Województwa Wałbrzyskiego na sesji w Trzebiezowicach podjął uchwałę o rozpoczęciu procedury tworzenia Euroregionu Glacensis.

W dniu 16 stycznia 1996 roku w czeskim Rychnovie nad Kněžnou siedmiu starostów czeskich samorządów lokalnych (z Náchodu, Rychnova nad Kněžnou, Šumperka, Ústí nad Orlicí, Trutnova, Orlické Záhory, Polic nad Metují) oraz Prezydent Hradec Králové podpisali umowę o utworzeniu Regionalnego Stowarzyszenia do spraw Współpracy Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej, które od 9 marca 1998 r. funkcjonuje jako stowarzyszenie miast i gmin „Euroregion Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej - Euroregion Glacensis”.

W dniu 5 grudnia 1996 roku w Hradec Králové podpisała Umowę Ramową między Stowarzyszeniem Gmin Ziemi Kłodzkiej i Regionalnym Stowarzyszeniem do Spraw Współpracy Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej o utworzeniu euroregionu pod nazwą **Euroregion Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej - „Euroregion Glacensis”**. W ujęciu chronologicznym był to ósmy na granicach Polski i drugi na pograniczu czesko-polskim obszar współpracy transgranicznej. Wcześniej powstały euroregiony: Nysa, Karpacki, Sprewa-Nysa-Bóbr, Pro Europa Viadrina, Tatr, Bug i Pomerania.

W dniu 17 marca 2000 roku w Długopolu Dolnym z inicjatywy Stowarzyszenia Gmin Ziemi Kłodzkiej utworzono Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, które zostało zarejestrowane przez Sąd Okręgowy w Świdnicy jako nowy polski partner w Euroregionie. Powołanie nowego Stowarzyszenia było spowodowane koniecznością wzajemnego dostosowania struktur euroregionalnych po obu stronach granicy (powołano organizację, która ukierunkowała swoją działalność wyłącznie na współpracę przygraniczną). Jednocześnie stało się możliwe otwarcie Euroregionu Glacensis dla gmin, które wyraziły wolę przystąpienia do polsko-czeskiej współpracy przygranicznej.

Uroczystość podpisania umowy o utworzeniu Euroregionu Glacensis w Hradec Králové - 5.12.1996 r.

III. Obszar Euroregionu

Obszar Euroregionu liczy około 5000 km² i jest zamieszkiwany przez ponad 1,1 mln osób. Jego znaczną część zajmują pasma górskie Sudetów Środkowych i Wschodnich oraz tereny podgórskie. Na obszarze niemal całego Euroregionu występują atrakcyjne przyrodniczo i krajobrazowo tereny, sprzyjające rozwojowi turystyki.

Polska część Euroregionu leży w południowo-wschodniej części województwa dolnośląskiego, przy granicy z Republiką Czeską. Obejmuje 33 gminy należące do powiatów: kłodzkiego, ząbkowickiego, dzierzoniowskiego, strzeleckiego i wałbrzyskiego, o łącznej powierzchni 3217,27 km² i zamieszkiwanych przez około 530 tys. osób. Członkiem Euroregionu są również powiaty: kłodzki i ząbkowicki. Granica biegnie tu grzbieciami i kulminacjami pasm górskich takich jak Góry Sowie, Stołowe, Orlickie, Bystrzyckie, Bardzkie, Złote, Bialskie i Masyw Śnieżnika, który jest jednocześnie najwyższym punktem po polskiej stronie (1425 m n.p.m.). Po zachodniej stronie rozciąga się region Czech, a po wschodniej region Moraw. Największe miasta na tym obszarze to Wałbrzych, Dzierżonów, Bielawa, Kłodzko, Nowa Ruda, Strzelin, Bystrzyca Kłodzka i Ząbkowice Śląskie.

Czeska część Euroregionu obejmuje 104 członków z obszaru powiatów: Hradec Králové, Trutnov, Rychnov n. Kněžnou, Náchod, Ústí n. Orlicí, Pardubice, Chrudim, Semily, Svitavy, Šumperk i Jeseník. Łączna powierzchnia gmin członkowskich wynosi ok. 1792 km² i są one zamieszkiwane przez ponad 420 tys. osób (w przypadku czeskiej części struktura członków nie pozwala dokładnie określić danych statystycznych). Członkami Euroregionu oprócz samorządów gminnych są również Kraje (województwa): Královohradeckí, Pardubický i Olomunieckí oraz stowarzyszenia gmin. Głównymi ośrodkami miejskimi są miasta wojewódzkie Hradec Králové i Pardubice oraz wspomniane były miasta powiatowe. Stanowią największe ośrodki administracyjne i gospodarcze tej części pogranicza. Na obszarze czeskiej części dominujące graniczne pasma górskie to Karkonosze z najwyższym szczytem na obszarze Euroregionu - Śnieżką (1602 m n.p.m.), Góry Orlickie i Jeseníki.

Stolicami, a jednocześnie siedzibami sekretariatów, Euroregionu jest Rychnov nad Kněžnou po stronie czeskiej i Kłodzko po stronie polskiej.

Do najważniejszych atutów Euroregionu można zaliczyć doskonałe położenie i dostępność komunikacyjną, która wynika z następujących czynników:

- obszar tranzytowy - najkrótsze połączenie między Warszawą i Pragą,
- bezpośrednie połączenia drogowe i kolejowe z Pragą, Warszawą oraz wszystkimi większymi miastami w kraju,
- sąsiedztwo dużych ośrodków miejskich z międzynarodowymi lotniskami - Wrocławia i Pragi,
- sąsiedztwo atrakcyjnych obszarów Republiki Czeskiej oraz bliskość granicy niemieckiej czy austriackiej,
- system przejść granicznych z Republiką Czeską (drogowych, kolejowych, małego ruchu granicznego i turystycznych).

Naturalnym atutem regionu jest bogactwo przyrody i dbałość o zachowanie najcenniejszych walorów środowiska przyrodniczego poprzez ustanowienie obszarów chronionych:

- Karkonoski Park Narodowy po stronie czeskiej,
- Park Narodowy Gór Stołowych po stronie polskiej,

- Parki Krajobrazowe: Śnieżnicki, Książański, Gór Sowich, Sudety Wałbrzyskie,
 - obszary krajobrazu chronionego: Broumovsko oraz Orlické Hory,
 - wiele rezerwatów przyrody, wśród których najczęściej odwiedzane są m.in. Adršpašsko - teplické skály, Králický Sněžník, Jaskinia Niedźwiedzia, Wodospad Wilczki, Szczeliniec Wielki oraz Błędne Skały.
- Wspaniałym uzupełnieniem naturalnych bogactw są zachowane walory związane z działalnością człowieka na tych atrakcyjnych terenach. Liczne uzdrowiska i stacje klimatyczne, twierdze i obiekty militarne, sanktuaria,

zamki i muzea są świadectwem wspólnej historii i burzliwych dziejów pogranicza.

Dobre zagospodarowanie turystyczne, infrastruktura informacyjna i rekreacyjna, a także liczne ośrodki sportów zimowych powodują, że zarówno polska jak i czeska część Euroregionu stanowią główne obszary turystyczne w swoich krajach.

Oprócz stanowiącego podstawę rozwoju przemysłu usług turystycznych, uzdrowiskowych i rekreacyjnych do znaczących gałęzi można zaliczyć przemysł elektromaszynowy, meblarski, papierniczy, szklarski oraz górnictwo surowców skalnych.

IV. Członkowie

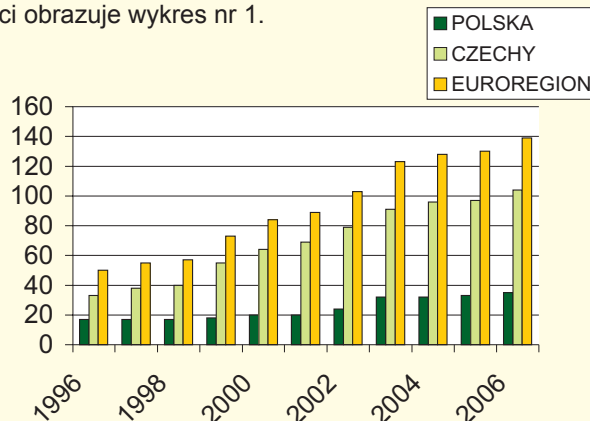
Zgodnie ze Statutem Euroregionu Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej - Euroregion Glacensis członkami Euroregionu są polskie gminy należące do Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis oraz czeskie miasta i gminy należące do Stowarzyszenia miast i gmin „Euroregion Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej - Euroregion Glacensis”.

Statut Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis w §3 określa warunki wstąpienia do Stowarzyszenia, co jest równoznaczne z nadaniem członkostwa w Euroregionie. Członkiem zwyczajnym może być każda gmina. Wola przystąpienia do Stowarzyszenia powinna być wyrażona w drodze uchwały rady gminy. Przyjęcie w poczet członków zwyczajnych następuje na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis.

Do stowarzyszenia miast i gmin „Euroregion Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej - Euroregion Glacensis” (po stronie czeskiej) mogą przystąpić miasta i gminy po uprzedniej akceptacji właściwej Rady, która jednocześnie musi przyjąć statut stowarzyszenia. Członkami stowa-

rzyszenia mogą zostać również inne osoby prawne pod warunkiem, że na ich członkostwo wyrazi również zgodę właściwy organ statutowy.

Na etapie utworzenia Euroregionu partnerskie stowarzyszenia liczyły łącznie 50 członków. Po pięciu latach działalności w formule Euroregionu współpracowało 89 członków, natomiast w dniu dzisiejszym współdziała 139 członków. Przyrost w poszczególnych latach działalności obrazuje wykres nr 1.

Struktura członków Euroregionu na przestrzeni działalności

TABELA NR 1 - CZŁONKOWIE POLSKIEJ CZĘŚCI EUROREGIONU

Lp.	Gmina	Powiat	Data wstąpienia	Liczba mieszkańców	Powierzchnia w km ²
				529923	3210,68
1.	Bardo	Ząbkowicki	1996	5758	73,41
2.	Bielawa	Dzierżoniowski	2002	33157	36,2
3.	Boguszów - Gorce	Wałbrzyski	2003	17635	27
4.	Bystrzyca Kłodzka	Kłodzki	1996	20806	338,6
5.	Ciepłowody	Ząbkowicki	2000	3286	77,5
6.	Czarny Bór	Wałbrzyski	2003	4887	66,31
7.	Duszniki Zdrój	Kłodzki	1996	5393	22,3
8.	Dzierżoniów	Dzierżoniowski	2002	37008	20
9.	Głuszyca	Wałbrzyski	2003	9654	61,9
10.	Jedlina Zdrój	Wałbrzyski	2003	5312	17,5
11.	Kamieniec Ząbkowicki	Ząbkowicki	2000	8881	95,96
12.	Kłodzko	Kłodzki	1996	29799	25
13.	Kłodzko - gmina	Kłodzki	1996	17437	252
14.	Kudowa Zdrój	Kłodzki	1996	10615	34
15.	Lądek Zdrój	Kłodzki	1996	9741	117
16.	Lewin Kłodzki	Kłodzki	1996	2029	52,2
17.	Mieroszów	Wałbrzyski	2003	7558	76,2
18.	Międzylesie	Kłodzki	1996	8048	189,3
19.	Nowa Ruda	Kłodzki	1996	25730	37
20.	Nowa Ruda - gmina	Kłodzki	1996	12833	140
21.	Polanica Zdrój	Kłodzki	1996	6964	17,2
22.	Przeworno	Strzeliński	2005	5364	111,96
23.	Radków	Kłodzki	1996	9776	139,9
24.	Stoszowice	Ząbkowicki	1996	5766	109
25.	Stronie Śląskie	Kłodzki	1996	7902	145
26.	Strzelin	Strzeliński	2006	22033	171,64
27.	Szczawno Zdrój	Wałbrzyski	2003	5844	14,9
28.	Szczytna	Kłodzki	1996	7616	133,2
29.	Walim	Wałbrzyski	2003	5956	78,8
30.	Wałbrzych	Wałbrzyski	2003	129409	84,8
31.	Ząbkowice Śląskie	Ząbkowicki	1999	23854	146,9
32.	Ziębice	Ząbkowicki	2002	18763	222,4
33.	Złoty Stok	Ząbkowicki	1996	5109	75,6
34.	Powiat Kłodzki		2002	174 689	1643,5
35.	Powiat Ząbkowicki		2006	71 414	800,77

Obchody 5-lecia Euroregionu Glacensis

TABELA NR 2 - CZŁONKOWIE CZESKIEJ CZĘŚCI EUROREGIONU

LP	Gmina Członkowska	Mikroregion	Kraj	Liczba mieszkańców	Powierzchnia w km ²	Data wstąpienia
1.	Bačetín	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	388,00	8,13	2000
2.	Bartošovice v Orlických horách	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	206,00	35,61	1996
3.	Batňovice		Královéhradecký	685,00	4,47	2005
4.	Bělá nad Svitavou		Královéhradecký	478,00	11,56	2005
5.	Benecko	Semily	Pardubický	1 142,00	16,52	2003
6.	Bernartice	Trutnov	Královéhradecký	902,00	17,93	2002
7.	Bílá Voda u Javorníka	Jeseník	Olomoucký	289,00	15,00	1998
8.	Bohdašín	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	235,00	5,38	1996
9.	Bohuslavice nad Metují	Náchod	Královéhradecký	978,00	14,14	1999
10.	Borová	Náchod	Královéhradecký	180,00	3,10	2005
11.	Borovnice	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	384,00	8,19	2005
12.	Brandýs nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	Pardubický	1 423,00	4,34	1999
13.	Broumov	Náchod	Královéhradecký	8 191,00	22,26	1999
14.	Bystré	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	228,00	3,28	1996
15.	Čenkovice	Ústí nad Orlicí	Pardubický	192,00	5,97	2003
16.	Čermna nad Orlicí	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	1 013,00	10,98	2001
17.	Červená Hora	Náchod	Královéhradecký	186,00	2,10	2004
18.	Červený Kostelec	Náchod	Královéhradecký	8 446,00	24,06	1996
19.	Česká Čermná	Náchod	Královéhradecký	446,00	10,98	2004
20.	Česká Skalice	Náchod	Královéhradecký	5 447,00	17,36	2002
21.	Česká Třebová	Ústí nad Orlicí	Pardubický	16 655,00	4,09	1999
22.	České Meziříčí	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	1 634,00	21,91	1999
23.	Deštné v Orlických horách	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	625,00	32,09	1996
24.	Dobré	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	837,00	17,35	1997
25.	Dobruška	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	7 036,00	34,44	1996
26.	Dobřany	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	114,00	4,05	1996
27.	Dvůr Králové nad Labem	Trutnov	Královéhradecký	16 167,00	35,82	1999
28.	Horní Adršpach	Náchod	Královéhradecký	519,00	19,72	2003
29.	Hostinné	Trutnov	Královéhradecký	4 759,00	8,06	1999
30.	Hradec-Nová Ves	Jeseník	Olomoucký	304,00	4,50	2003
31.	Chleny	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	266,00	4,10	2005
32.	Chlístov	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	95,00	1,38	2003
33.	Chlumec nad Cidlinou	Hradec Králové	Královéhradecký	5 298,00	21,43	2003
34.	Jablonné nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	Pardubický	3 054,00	4,38	1996
35.	Janov	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	110,00	3,40	1996
36.	Jaroměř	Náchod	Královéhradecký	12 736,00	23,95	1999
37.	Javornice	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	879,00	18,41	1997
38.	Kostelec nad Orlicí	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	6 163,00	26,19	2002
39.	Kounov	Ústí nad Orlicí	Pardubický	246,00	11,35	1996
40.	Králiky	Ústí nad Orlicí	Pardubický	4 682,00	52,79	2001
41.	Královec	Trutnov	Královéhradecký	158,00	9,95	2002
42.	Krchleby	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	81,00	1,69	2005
43.	Křínice	Náchod	Královéhradecký	359,00	16,45	2003
44.	Kuks	Trutnov	Královéhradecký	235,00	4,82	2002
45.	Kvasiny	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	1 343,00	6,66	2001
46.	Lampertice	Trutnov	Královéhradecký	446,00	5,84	2002
47.	Lanškroun	Ústí nad Orlicí	Pardubický	9 893,00	20,65	1998
48.	Lavičné		Královéhradecký	133,00	4,69	2005
49.	Letohrad	Ústí nad Orlicí	Pardubický	6 165,00	23,55	1996
50.	Lhoty u Postějny	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	275,00	5,72	2002
51.	Liberk	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	694,00	54,08	1996
52.	Lukavice	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	520,00	10,90	2000

53.	Machov	Náchod	Královéhradecký	1 132,00	19,39	1999
54.	Náchod	Náchod	Královéhradecký	21 197,00	33,26	1996
55.	Nové Město nad Metují	Náchod	Královéhradecký	10 071,00	23,13	1999
56.	Nový Hrádek	Náchod	Královéhradecký	697,00	11,40	2003
57.	Ohnišov	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	480,00	10,51	1996
58.	Olešnice v Orlických horách	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	486,00	14,29	1996
59.	Opočno	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	3 171,00	14,01	1996
60.	Orlické Záhoří	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	206,00	29,14	1996
61.	Osečnice	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	282,00	7,84	1996
62.	Pěčín	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	488,00	14,76	2000
63.	Podbřezí	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	478,00	7,86	2001
64.	Police nad Metují	Náchod	Královéhradecký	4 293,00	24,40	1996
65.	Proseč	Trutnov	Královéhradecký	1 845,00	34,03	2006
66.	Prostřední Lánov	Trutnov	Královéhradecký	1 542,00	16,96	2002
67.	Provodov - Šonov	Náchod	Královéhradecký	996,00	22,50	2004
68.	Rokytnice v Orlických horách	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	2 430,00	40,19	1999
69.	Rychnov nad Kněžnou	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	11 640,00	34,96	1996
70.	Říčky v Orlických horách	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	92,00	14,80	2000
71.	Sedloňov	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	251,00	19,01	1996
72.	Skuhrov nad Bělou	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	1 071,00	16,64	1999
73.	Slatina nad Úpou	Náchod	Královéhradecký	302,00	10,11	2004
74.	Slatina nad Zdobnicí	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	826,00	16,31	1997
75.	Sněžné	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	120,00	6,07	1996
76.	Solnice	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	2 109,00	12,66	2000
77.	Studnice	Náchod	Královéhradecký	1 035,00	10,39	2004
78.	Svídnice	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	162,00	4,62	2005
79.	Synkov - Slemeno	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	353,00	7,25	2001
80.	Šonov u Broumova	Náchod	Královéhradecký	289,00	20,74	2003
81.	Špindlerův Mlýn	Trutnov	Královéhradecký	1 324,00	76,91	1999
82.	Trutnov	Trutnov	Královéhradecký	31 239,00	103,40	1996
83.	Třebechovice pod Orebem	Hradec Králové	Královéhradecký	5 676,00	21,01	2000
84.	Týniště nad Orlicí	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	6 331,00	52,45	2000
85.	Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	Pardubický	15 007,00	36,37	1996
86.	Val	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	291,00	6,04	2003
87.	Vamberk	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	4 769,00	21,04	1999
88.	Velké Poříčí	Náchod	Královéhradecký	2 299,00	7,45	1999
89.	Vrbice	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	124,00	2,43	2005
90.	Vysokov	Náchod	Královéhradecký	381,00	5,65	2004
91.	Záměl	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	596,00	5,50	2006
92.	Zdobnice	Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	163,00	33,05	1996
93.	Zlatá Olešnice	Trutnov	Královéhradecký	154,00	9,43	2002
94.	Zlaté Hory	Jeseník	Olomoucký	4 393,00	85,95	2003
95.	Žacléř	Trutnov	Královéhradecký	3 670,00	21,82	1997
96.	Žamberk	Ústí nad Orlicí	Pardubický	6 051,00	16,91	1996
97.	Žernov	Náchod	Královéhradecký	217,00	4,69	2004
98.	Pardubický kraj	Kraj	Pardubický	506 818,00	4 519,00	2002
99.	Olomoucký kraj (okres Šumperk, Jeseník)	Kraj	Olomoucký	166 999,00	2 034,49	2005
100.	Královéhradecký kraj	Kraj	Královéhradecký	549 202,00	4 758,20	2005
101.	Dobrovolný svazek obcí Region Orlické hory	związek gmin	Královéhradecký	13 093,00	447,70	1996
102.	Sdružení obcí Žacléřsko	związek gmin	Královéhradecký	5 176,00	64,97	2002
103.	Svazek obcí 1866	związek gmin	Královéhradecký	3 117,00	55,44	2004
104.	Dobrovolný svazek obcí Brodec	związek gmin	Královéhradecký	3 467,00	26,75	2005

V. Podstawy prawne i instytucjonalne

Euroregion jest dobrowolnym związkiem Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis oraz stowarzyszenia miast i gmin „Euroregion Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej - Euroregion Glacensis”, który powstał na podstawie Umowy o utworzeniu czesko-polskiego Euroregionu Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej - Euroregionu Glacensis. Podmiotami tworzącymi Euroregion i odpowiadającymi za jego rozwój w pierwszym okresie działalności po polskiej stronie było Stowarzyszenie Gmin Ziemi Kłodzkiej, a po czeskiej stronie Regionalne Stowarzyszenie do spraw Współpracy Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej.

Euroregion nie ma osobowości prawnej, współpraca jest ukierunkowana na skoordynowanie głównych przedsięwzięć zgodnie z zamierzeniami Euroregionu. Jego organy działają w oparciu o normy prawne swoich państw.

Euroregion działa na obszarze powiatów przygranicznych Republiki Czeskiej oraz na obszarze Dolnego Śląska Rzeczypospolitej Polskiej.

Euroregion Glacensis w swojej działalności kieruje się zasadami i ustaleniami zawartymi w:

- Europejskiej Konwencji Ramowej o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi (tzw. Karta Madrycka), sporządzonej w Madrycie 21 maja 1980 roku wraz z Protokołem Dodatkowym do Konwencji,

- Europejskim Ramowym Porozumieniu o współpracy na terenach przygranicznych, przyjętym przez Radę Europy w końcu 1980 roku,

- Europejskiej Karcie Regionów Granicznych i Transgranicznych, uchwalonej przez Radę Europy 19 listopada 1981 roku,

- Europejskiej Karcie Samorządu Terytorialnego, uchwalonej przez Radę Europy 15 października 1985 r.,

- Traktacie między Rzeczypospolitą Polską a Czechosłowacją o dobrym sąsiedztwie, solidarności i przyjaznej współpracy z 6 października 1991 roku,

- Porozumieniu między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy transgranicznej, sporządzonym w Warszawie 8 września 1994 r.,

- Umowie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o małym ruchu granicznym, sporządzonej w Pradze 17 stycznia 1995 roku,

- Umowie między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Czeską o zmianie Umowy między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Czeską o małym ruchu granicznym podpisana w dniu 8 czerwca 2000 roku, sporządzona w Pradze 17 stycznia 1995 roku,

- Umowie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy i wzajemnej pomocy w czasie katastrof, klęsk żywiołowych i innych poważnych wypadków z dnia 8 czerwca 2000 roku,

- Umowie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy w dziedzinie nauki i techniki podpisana w dniu 13 stycznia 2000 roku.

Podstawę prawną działalności Euroregionu stanowią:

- Umowa Ramowa o utworzeniu Euroregionu Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej podpisana w dniu 5 grudnia 1996 roku w Hradec Králové,

- Statut Euroregionu Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej,

- Statut Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, uchwalony w dniu 17 marca 2000 roku w Długopolu Dolnym,

- Statut Stowarzyszenia Miast i Gmin Euroregionu Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej - Euroregion Glacensis, uchwalony 18 lutego 2000 roku.

VI. Zasady funkcjonowania i współpracy

Zbiór podstawowych zasad, na których opiera się działalność Euroregionu Glacensis oraz praca wszystkich jego organów i struktur wspomagających ma charakter uniwersalny. Tworzy bowiem ramy współpracy ponadgranicznej nie tylko w polskich euroregionach. Zbiór ten tworzą przede wszystkim następujące zasady:

- partnerstwa (równoprawności i równorzędności) stron,

- pomocniczości (subsydialności),

- solidarności,

- tworzenia koncepcji bądź strategii rozwoju transgranicznego,

- dobrego sąsiedztwa mieszkańców pogranicza,

- zachowania tożsamości (narodowej, państwowej, regionalnej i lokalnej),

- dobrowolności współpracy,

- parytetu i rotacji,

- pragmatyzmu,

- przyjaźni i zaufania,

- konsensusu,

- apolityczności w działalności wewnętrznych struktur Euroregionu.

Szczególne znaczenie w praktyce współpracy transgranicznej mają zasady:

- **partnerstwa**, zwłaszcza partnerstwa poziomego, tj. między partnerami po obu stronach granicy; ten rodzaj partnerstwa opiera się na parytecie stron niezależnie od wielkości kraju w sensie przestrzennym, gospodarczym czy demograficznym. Dla rozwinięcia tego rodzaju partnerstwa należy pokonać szereg przeszkód wynikających z różnic w dziedzinie administracji, kompetencji i źródeł finansowania;

- **pomocniczości**, rozumianej bardzo szeroko jako pomoc instytucji i organizacji międzynarodowych oraz centralnych i krajowych w osiąganiu celów współpracy transgranicznej realizowanych przez regionalne i lokalne społeczności;

- **solidarności** obszarów transgranicznych, wprowadzonej do najnowszej wersji Europejskiej Karty Regionów Granicznych i Transgranicznych przez przedstawiciela Polski w Stowarzyszeniu Europejskich Regionów Granicznych (SERG);

- **parytetu** w głosowaniach i dążenia do symetrii; zasada ta polega na tym, że we wszystkich organach każda ze stron dysponuje taką samą ilością miejsc (głosów) i takim samym prawem reprezentowania interesów Euroregionu,

- **rotacji**, tzn. zmiany miejsc organizacji i przeprowadzania różnych inicjatyw, spotkań, itd.

VII. Organy Euroregionu

Rada Euroregionu Glacensis 2003

W celu realizacji zadań współpracy transgranicznej utworzona została zgodnie ze statutem Euroregionu Glacensis wielopoziomowa struktura organizacyjna. Organami Euroregionu są:

- Rada Euroregionu,
- Komisja Rewizyjna,
- Sekretariat.

Najwyższym organem uchwałodawczym Euroregionu jest 6-osobowa Rada, w której skład wchodzi po trzech przedstawicieli z części polskiej i czeskiej. Sposób delegowania przedstawicieli do Rady jest wewnętrzną sprawą krajowych struktur.

Do zadań i kompetencji Rady należy:

- uchwalanie wspólnych przedsięwzięć,
- podejmowanie decyzji dotyczących warunków wykorzystywania wspólnych środków finansowych,
- uchwalanie sprawozdań z wykorzystania środków finansowych,
- mianowanie członków Sekretariatu,
- powoływanie grup roboczych i Komisji Rewizyjnej,
- delegowanie przedstawicieli reprezentujących Euroregion na zewnątrz.

Posiedzenia Rady są otwarte, o ile Rada nie postanowi inaczej. Rada na swoje posiedzenia może zapraszać z głosem doradczym przedstawicieli urzędów administracji samorządowej, organów stanowiących i kontrolnych jednostek samorządu terytorialnego, rządowej administracji państwowej itp.

W latach 1996-2006 członkami Rady byli:

Ryszard Niebieszczański
wójt Gminy Kłodzko (1996 - 1998)

Edward Kondratiuk
burmistrz Szczytnej (1996 - 1998)

Czesław Kręcichwost
burmistrz Kudowy Zdroju (od 1996 r.)

Jan Doskočil
wiceprezydent Hradca Králové (1996 - 1998)

František Bartoš
wicestarosta Rychnova nad Kněžnou i senator Republiki Czeskiej (1996 - 1998)

Maria Vaňková
starosta miasta Police nad Metují (1996 - 1998)

Karel Škarka
starosta miasta Ústí nad Orlicí (1996 - 1998)

Dorota Kawińska-Domurad
burmistrz Kłodzka (1998 - 1999)

Tomasz Korczak
burmistrz Międzyzlesia (od 1998 r.)

Grzegorz Jung
burmistrz Polanicy Zdroju (1999 - 2002)

Miloslav Chvátíl
starosta miasta Žamberk (1998 - 2002)

Oldřich Vlášek
prezydent Hradca Králové (1998 - 2002) i poseł Parlamentu Europejskiego

Jiří Hanuš
starosta miasta Červíný Kostelec (1998 - 2002) i poseł Republiki Czeskiej

Ivan Adamec
starosta miasta Trutnov (2002) i senator Republiki Czeskiej

Józef Marcinków
burmistrz Ząbkowic Śląskich (od 2003 - 2005 r.)

Miroslav Vlasák
starosta miasta Žacléř (od 2002 - 2004 r.)

Miroslav Kocián
starosta Bílé Vody (od 2002 r.)

Jiří Čepelka
starosta Ústí nad Orlicí (od 2002 r.) i poseł Republiki Czeskiej

Zdenek Filip
starosta Opočna (od 2004 r.)

Piotr Kruczkowski
prezydent Wałbrzyska (od 2005 r.)

Rada wybiera ze swego grona przewodniczącego na jeden rok. Po upływie kadencji funkcję przewodniczącego obejmuje osoba reprezentująca drugą stronę (zasada rotacji). Przewodniczącymi byli kolejno:

František Bartoš
wicestarosta Rychnova nad Kněžnou (w 1996 roku)

Czesław Kręcichwost
burmistrz Kudowy Zdroju (w 1997 r.)

Jan Doskočil
wiceprezydent Hradec Králové (w 1998 r.)

Dorota Kawińska-Domurad
burmistrz Kłodzka (w 1999 r.)

Grzegorz Jung
burmistrz Polanicy Zdroju (w 1999 r.)

Miloslav Chvátíl
starosta miasta Žamberk (w 2000 r.)

Tomasz Korczak
burmistrz Międzyzylesia (w 2001 r.)

Jiří Hanuš
starosta miasta Červíný Kostelec (w 2002 r.)

Miroslav Vlasák
starosta miasta Žacléř (w 2002 r.)

Czesław Kręcichwost
burmistrz Kudowy Zdroju (w 2003 r.)

Jiří Čepelka
starosta Ústí nad Orlicí (w 2004 r.)

Miroslav Kocián
starosta Bílé Vody (w 2004 r.)

Czesław Kręcichwost
burmistrz Kudowy Zdroju (w 2005 r.)

Zdenek Filip
starosta Opočna (w 2006 roku)

Komisja Rewizyjna jest organem kontrolnym Euroregionu. W jej skład wchodzi cztery osoby (po dwie z każdej ze stron) delegowane przez Radę.

Strukturą koordynującą i administracyjno-wykonawczą są działające po obu stronach pogranicza **Sekretariaty Euroregionu**.

Sekretariat polskiej części Euroregionu wykonuje jednocześnie rolę Sekretariatu Funduszu Małych Projektów Programu Phare CBC oraz Sekretariatu Funduszu Mikroprojektów INTERREG IIIA. Funkcję sekretarzy kolejno pełnili:

Julian Gola grudzień 1996 - grudzień 1998

Adam Kwas kwiecień 1999 - grudzień 1999

Radosław Pietuch od stycznia 2000

W polskim sekretariacie pracują:

Radosław Pietuch - jako sekretarz i jednocześnie kierownik programów pomocowych, **Bernadeta Tambor** - Dyrektor Biura, **Gabriela Regulińska** - Główna Księgowa oraz **Natalia Łopusiewicz** i **Dorota Dziecioł** odpowiedzialne za kontrolę realizacji programów.

W czeskim sekretariacie pracują:

Jaroslav Stefek - jako sekretarz i jednocześnie kierownik programów pomocowych, za obsługę sekretariatu Euroregionu odpowiada **Jiřina Jeřábková**. Funkcję menadżerów finansowych FMP INTERREG IIIA pełnią: **Alena Preclíková** i **Marie Chudobová**. Ing. arch. **Kateřina Holmová** i **Kateřina Šedková** są menadżerami projektów FMP INTERREG IIIA.

Funkcję księgową pełni **Petra Kheilová**. Menadżerami projektów w terenowych biurach są Mgr. **Tomáš Kytlík** (Rychnov nad Kněžnou), **Kristýna Markelová**, DiS i Ing. **Josef Taláb** (Trutnov), Ing. **Vladimír Hrubý** (Broumov), **Lucie May** (Ústí nad Orlicí) i **Marie Paděrová** (Jeseník).

Funkcję sekretarzy po czeskiej stronie kolejno pełnili:

Radomir Morawiec grudzień 1996 - lipiec 2000

Helmut Dohnálek lipiec 2000 - styczeń 2005

Jaroslav Stefek od stycznia 2005 r.

Grupy robocze opracowują materiały w formie wniosków i zaleceń, a następnie przedkładają Radzie, która je uchwała i nadzoruje realizację. Grupy powstają lub są rozwiązywane na podstawie uchwał Rady Euroregionu. Grupy robocze działają na zasadach społecznych, a w ich skład wchodzi osoby, których charakter pracy zawodowej pokrywa się z zakresem działalności grupy roboczej. Liczba członków, struktura zawodowa oraz skład osobowy jest wewnętrzną sprawą każdej ze stron Euroregionu. W jego ramach działały trzy grupy robocze do spraw: przejść granicznych, turystyki i planowania przestrzennego. Żadna z grup nie miała jednak nigdy charakteru formalnego oraz stałego składu, a ich działalność była doraźnie koncentrowana na zadaniach do rozwiązania.

W ramach struktur Euroregionu działa również **Komisja Badań i Edukacji Regionalnej**, której działalność przybliżymy Państwu w kolejnych rozdziałach.

VIII. Partnerstwa gmin i instytucji

Wewnątrz Euroregionu istnieje 31 porozumień i umów partnerskich pomiędzy samorządami, w ramach których realizowane są najcenniejsze - oddolne inicjatywy. Budowanie partnerstw stanowi priorytet w działalności obu stowarzyszeń. Czasami partnerstwo dotyczy samorządów, czasami instytucji jak stowarzyszenia, kluby sportowe, szkoły czy ochotnicze straże pożarne. Odmienność struktur samorządowych wykreowała nowe typy partnerstwa. Powstałe po reformie Mikroregiony w Republice Czeskiej, grupujące kilka samorządów, są bardzo dobrymi partnerami współpracy dla polskich gmin wiejskich, dla których pozyskanie partnera było dotychczas istotnym problemem. Na bazie kontaktów partnerskich opracowywane są wspólne wnioski do programów pomocowych, realizowane transgraniczne projekty, organizowane wydarzenia kulturalne, sportowe i turystyczne czy realizowane są projekty inwestycyjne.

Kudowa-Czermna. Odsłonięcie Pomnika Trzech Kultur: Polskiej, Czeskiej i Niemieckiej - sierpień 2000 r.

XI. Najważniejsze wydarzenia na przestrzeni działalności

Na kolejnych stronach przybliżymy Państwu najważniejsze inicjatywy mające wpływ zarówno na rozwój kontaktów, jak i na potencjał Euroregionu Glacensis.

WYDAWNICTWO „ZIEMIA KŁODZKA” – BIURO WSPÓŁPRACY PRZYGRANICZNEJ

Istotnym impulsem dla polsko - czeskiej współpracy było ukazywanie się od listopada 1989 roku miesięcznika „Ziemia Kłodzka - Od Kladského pomezí - Glatzer Bergland”. Dziennikarze w większości związani z Solidarnością Polsko-Czechosłowacką (wówczas), przybliżali zarówno bieżące – istotne dla pogranicza i współpracy tematy, efekty badań dotyczących wspólnej historii mieszkańców tego wielokulturowego obszaru, szerzyli ideę regionalizmu, jak i poruszali problemy ekologiczne. Na początku 1997 roku miesięcznik otrzymał za swoją misję nagrodę paryskiej „Kultury” - nagrodę Jerzego Giedroycia.

W 1995 roku siedzibę władz Solidarności Polsko-Czechosłowackiej przeniesiono właśnie do Nowej Rudy. Środowiska skupione wokół wydawnictwa z Julianem Gołakiem na czele były inicjatorem powołania polsko - czeskiego Euroregionu.

Wydarzeniem 1996 roku było otwarcie w siedzibie Wydawnictwa Biura Informacyjnego Współpracy Przygranicznej. W 1997 podobne biuro utworzono w Kłodzku.

Na przestrzeni swojej działalności Wydawnictwo „Ziemia Kłodzka” wydało dwie mapy polsko - czeskiego pogranicza w trzech wersjach językowych: polskiej, czeskiej i niemieckiej oraz szereg publikacji o charakterze transgranicznym i regionalnym. Tak Wydawnictwo jak i Biuro wciąż kontynuuje bogate tradycje i wspiera ideę współpracy.

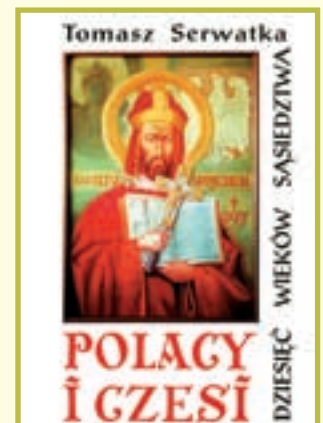

POLSKO – CZESKIE DNI KULTURY CHRZEŚCJAŃSKIEJ

Jak co roku od 1990 roku na przełomie września i października odbyły się już po raz 17. Polsko - Czeskie Dni Kultury Chrześcijańskiej „Bądźmy rodziną” - największa impreza kulturalna na pograniczu polsko - czeskim. Inicjatorem tego społeczno - kulturalno - duchowego przedsięwzięcia był noworudzki Klub Inteligencji Katolickiej, który swoim pomysłem zaraził wiele środowisk po obu stronach granicy.

Pierwsze Dni odbywały się w 12 miejscach, gdzie doszło do organizacji 43 imprez. W większości były to wykłady

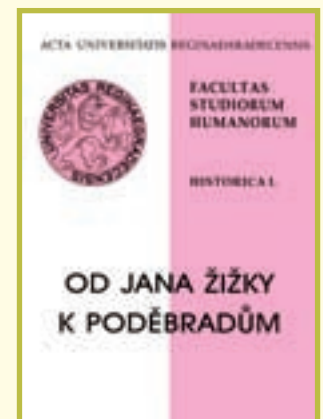
oraz koncerty i wystawy. W latach kolejnych impreza miała coraz większy zasięg oddziaływania i rozszerzała swoją formułę o konferencje i spotkania ekologiczne, festyny, plenery artystyczne, biegi uliczne, zawody sportowe, seminaria gospodarcze, przeglądy filmów, badania socjologiczne, spotkania dziennikarzy, lekarzy, bibliotekarzy, a w szczególności dzieci i młodzieży. O ile na początku impreza odbywała się głównie na obszarze pogranicza Ziemi Kłodzkiej, o tyle w latach późniejszych docierała do Wrocławia, Leśnej czy Namysłowa w województwie opolskim. W VII edycji imprezy w 1997 roku odbyło się ponad 300 różnorodnych imprez. Wydarzenia w ramach „Dni”, choć skoncentrowane są w dwóch jesiennych miesiącach odbywają się obecnie na przestrzeni całego roku. Dynamicznie zmienia się rzeczywistość i wzrasta tempo życia, lecz pewne wartości pozostają niezmiennie.

KOMISJA BADAŃ I EDUKACJI REGIONALNEJ

W dniach 14 - 16 września 2006 roku w Łądku Zdroju odbyła się XIII już sesja polsko-czeskiej Komisji ds. Badań Ziemi Kłodzkiej. Komisja działała w ramach zlikwidowanej w tym roku Polsko - Czeskiej Komisji Nauk Humanistycznych.

Po polskiej stronie w 2. połowie lat 80. zaczęły tworzyć się załączki Komisji. Inicjatorem powstania Komisji po stronie czeskiej była Kłodzka Komisja Historyków działająca od 1992 roku przy Uniwersytecie w Hradec Králové. Po utworzeniu Euroregionu, w październiku 1997 roku, Komisja zaczyna jednocześnie pełnić rolę Komisji badań i edukacji regionalnej Euroregionu Glacensis. Naukowcy obu państw podczas sesji i spotkań roboczych przeprowadzili wspólnie wiele badań historycznych, których efektem jest szereg publikacji dotyczących wspólnej historii i doświadczeń Polaków i Czechów, bądź współpracy przy publikacjach wykraczających poza obszar Euroregionu. Sztandarowym efektem prac jest sześć wydań publikacji Kłodzkiy sborník. Od początku pracami Komisji kierują

Prof. PhDr. Vladimír Wolf z Uniwersytetu w Hradec Králové oraz dr Ryszard Gładkiewicz z Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych Uniwersytetu Wrocławskiego. Obecnie jesteśmy świadkami zmian struktur polsko-czeskiej współpracy naukowej. Kontynuację wspaniałego dorobku widzimy w powstałym we wrześniu 2006 roku Polsko-Czeskim Towarzystwie Naukowym, które widzi potrzebę dalszego funkcjonowania Komisji i już zadeklarowało włączenie jej do swoich struktur. Ukończyć trzeba zwłaszcza pracę zbiorową „Historia Ziemi Kłodzkiej” oraz tak oczekiwany podręcznik nauczania regionalnego.

Wykaz wspólnych publikacji:

1. *Kladský sborník* I - VI, t.VII w przygotowaniu

2. Hlušíčková R., *Kladsko a Československo v letech 1945-1947. Studie a dokumenty*, Hradec Králové-Wrocław 1999 [tytuł polski: *Ziemia Kłodzka a Czechosłowacja w latach 1945-1947. Studia i dokumenty*, Hradec Králové-Wrocław 1999], *Kladský sborník. Supplementum 1*

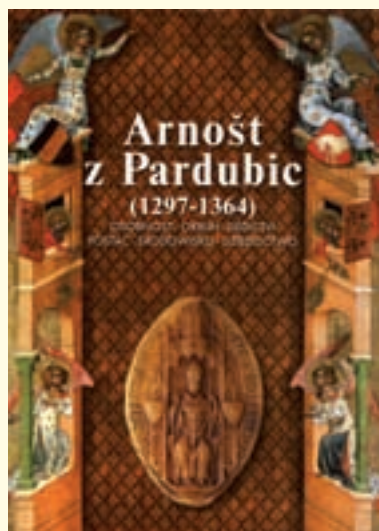
3. *Bibliografie dějin Kladska. Výběrová speciální bibliografie české a polské knižní a časopisecké literatury*, zpracoval J. Malina ve spolupráci s I. Klimaszewskou, Hradec Králové-Wrocław 1999 [tytuł polski: *Bibliografia historii Ziemi Kłodzkiej. Wybór literatury polskiej i czeskiej* (wydawnictwa zwarte i czasopiśmiennictwo), opr. J. Malina we współpracy z I. Klimaszewską, Hradec Králové-Wrocław 1999], *Kladský sborník. Supplementum 2*

4. Musil F., Pregiel P., *Chrestomatie k dějinám Kladska*, věd. red. O. Felcman – R. Gładkiewicz, Hradec Králové 2002, *Kladský sborník. Supplementum 3*

5. Smutný B., *Potštejnská manufaktura na česko-kladském pomezí*, Hradec Králové 2002, *Kladský sborník. Supplementum 4*.

6. O. Felcman, E. Semotánová, *Proměny regionu a města Kladska v dějinách střední Evropy; mapy, plány, rekonstrukce* [atlas historyczny Ziemi Kłodzkiej z obszernym komentarzem].

Ponadto efekty prac Komisji były publikowane w postaci pojedynczych artykułów w „Zeszytach Muzeum Ziemi Kłodzkiej” i w innych czasopiśmiech.

POLSKO – CZESKA KOMISJA MIĘDZYRZĄDOWA DS. WSPÓŁPRACY PRZYGRANICZNEJ

Wraz z powstaniem Euroregionu przedstawiciele struktur samorządowych zaangażowali się w prace grupy roboczej ds. samorządu terytorialnego Polsko - Czeskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Przygranicznej. Posiedzenia i prace Komisji stanowią forum wymiany doświadczeń i są okazją do identyfikacji problemów z jednej strony, a poszukiwania rozwiązań z drugiej. Jednym z efektów prac Komisji jest „Studium Koordynacyjne Rozwoju pogranicza Polsko - Czeskiego”. Dokument ten przyjęty we wrześniu 1997 roku w Muzeum Ziemi Kłodzkiej, później aktualizowany, był swoistą analizą sytuacji pogranicza i jego potrzeb. Jednak największą uwagę euroregiony poświęcały zawsze problematyce przejść granicznych stanowiących fundament naszej współpracy. We wrześniu 2001 roku Komisja w ramach grupy roboczej ds. samorządu terytorialnego powołała podgrupę ds. Euroregionów. Podgrupa stała się jednym z najaktywniejszych organów Komisji, korzystając z możliwości bezpośrednio wnioskowania do organów administracji państwowej.

POWODZIE

We wspólnej historii były również momenty tragiczne - jak powodzie, które akurat najdotkliwiej z wszystkich Euroregionów dotknęły właśnie nasz, zdecydowanie wskazując kierunek naszych przyszłych inicjatyw i starań o bezpieczeństwo naszych mieszkańców i wzajemną pomoc w sytuacjach kryzysowych.

Wydarzenia 1997 roku zgodnie po polskiej stronie nazwano powodzią 1000-lecia. Żywiół zniszczył centralną i wschodnią część Ziemi Kłodzkiej, gminy Gór Orlickich i ich przedgórze po stronie czeskiej. Powódź w 1998 roku dotknęła najościwiej gminy położone wzdłuż Bystrzycy Dusznickiej. Euroregion włączył się w działania na rzecz zapewnienia naszym mieszkańcom bezpieczeństwa. W wyniku szeregu interwencji zapadła decyzja o budowie systemu osłony hydrometeorologicznej oraz monitoringu opadów, na który polski partner Euroregionu otrzymał środki finansowe od Wojewody Wałbrzyskiego. Reforma samorządowa w Polsce opóźniła realizację zadania w wyniku zmiany kompetencji w zakresie reagowania kryzysowego. System został zrealizowany przez Starostwo Powiatowe w Kłodzku. Ludzkie tragedie, ofiary śmiertelne i ogromne zniszczenia infrastruktury wciąż jednak nie przemawiają do wyobraźni decydentów. Odkładane są wciąż inwestycje mające wpływ na minimalizację skutków żywiołów rodzących się przecież właśnie tu - w górach. Oczekiwania związane z Programem dla Odry 2006 wciąż

Powódź w Kłodzku - 1997 r.

Powódź w Kłodzku - 1997 r.

pozostają jedynie oczekiwaniami. Lokalne podtopienia powtarzają się co roku po obu stronach granicy. W 2000 roku czeska strona miała poważne problemy z Dziką Orlicą. W 2006 roku blisko było do powtórzenia się sytuacji z 1997 roku, kiedy po raz kolejny wylała Nysa Kłodzka i Ścinawka. Problemy z odbudową gmin oraz infrastruktury komunalnej i społecznej miały negatywny wpływ na rozwój współpracy w formule członków Euroregionu na samym początku działalności. Ten czas wykorzystano na budowę struktur potrzebnych do zbliżającej się przygody z unijnymi środkami pomocowymi.

KONFERENCJE I SEMINARIA – SEMINARIUM POD AUSPICJAMI RADY EUROPY, FORUM POGRANICZA POLSKO – CZESKIEGO

Wśród wielu istotnych konferencji, jakie odbyły się na temat współpracy transgranicznej, dla Euroregionu Glacensis istotne znaczenie miały poza pracami Komisji Międzyrządowej trzy wydarzenia.

W dniu 17 października 1995 roku na konferencji dotyczącej współpracy transgranicznej w Pradze po raz pierwszy usłyszeliśmy stanowisko Rządu RP popierające utworzenie Euroregionu Glacensis.

W uznaniu dla rozwoju polsko-czeskiej współpracy, przy poparciu ministerstw obu państw, Euroregionowi powierzono organizację Seminarium pod auspicjami Rady Europy „Współpraca transgraniczna Polska - Czechy”, które odbyło się w dniach 26-27 marca 1998 roku w Kudowie Zdroju i Rychnovie n. Kn. Celem projektu było zwrócenie uwagi na jedno z najaktywniejszych w Europie regionów granicznych, gdzie bez znacznego wsparcia finansowego realizowanych jest wiele oddolnych inicjatyw. Z ramienia

Posiedzenie Rady Euroregionu w Rychnovie n. Kn. - 1998 r.

Rady Europy w konferencji uczestniczył pan Tarcisio Bassi. Główną inicjatywą nowego podmiotu prawnego Euroregionu w pierwszym okresie działalności była organizacja wraz ze Stowarzyszeniem Gmin Ziemi Kłodzkiej w dniu 24 listopada 2000 roku Forum Pogranicza Polsko - Czeskiego. W Dworku Chopina w Dusznikach Zdroju doszło do spotkania przedstawicieli samorządów gminnych, powiatowych i wojewódzkich, polskich i czeskich części Euroregionów pogranicza polsko – czeskiego z przedstawicielami administracji rządowej reprezentowanej przez członków Prezydium Polsko – Czeskiej Komisji Międzyrządowej. W trakcie spotkania poruszono istotne z punktu rozwoju pogranicza polsko – czeskiego kwestie dotyczące wspólnych problemów i barier rozwojowych, wymiany młodzieży i nauczania języka sąsiada oraz nauczania regionalnego, a także programów pomocowych skierowanych na polsko-czeskie pogranicze.

Podpisanie umowy partnerskiej - Duszniki Zdrój 1999 r.

XIII Sesja Komisji Badań i Edukacji Regionalnej - Łądek Zdrój - wrzesień 2006

Przedstawiciel Rady Europy Tarcisio Bassi podczas Seminarium pod auspicjami Rady Europy - marzec 1998 r.

Forum Pogranicza Polsko-Czeskiego - Duszniki Zdrój 2000 r.

Spotkanie starostów czeskich - Zieleniec 2000

PRZEJŚCIA GRANICZNE

Dostępność granicy państwowej stanowi fundament każdej międzynarodowej współpracy. Rok 1996 był przełomowym pod względem otwarcia zwłaszcza w odniesieniu do ruchu turystycznego. Działania szeregu osób doprowadziły do powstania całego systemu przejść mających ogromne znaczenie dla poznania tego, co po drugiej stronie oraz kontaktów obywateli mieszkających po obu stronach zamkniętej dotychczas granicy. Na kolejne „otwarcie” musieliśmy czekać bardzo długo. Dopiero w ubiegłym, 2005 roku, doczekaliśmy się kolejnych 6 przejść na naszym pograniczu, w tym przejścia granicznego na szlaku turystycznym Kocioł – Olešnice v Orlických horách, na którego otwarcie czekaliśmy 10 lat i drogowego przejścia granicznego Mostowice - Orlické Záhvoří, przy otwarciu którego zabiegi dyplomatyczne trwały 15 lat. Obecnie na system przejść granicznych na obszarze Euroregionu składa się:

8 przejść drogowych (w tym tylko jedno pełnotowarowe Kudowa – Słone),

3 kolejowe,

6 małego ruchu granicznego,

21 na szlakach turystycznych.

Pomimo że w ujęciu statystycznym posiadamy najwięcej przejść granicznych na wszystkich polskich pograniczach, wciąż występują zasadnicze braki w tym systemie, które omówione zostały przy okazji planowanych działań w dalszej części publikacji.

Otwarcie przejścia turystycznego Kocioł – Olešnice v Orlických horách 2005

Otwarcie przejścia drogowego Mostowice - Orlické Záhvoří 2005

Otwarcie przejścia turystycznego Kocioł – Olešnice v Orlických horách 2005

Przejście drogowe Mostowice - Orlické Záhvoří

EUROREGIONALNY BIEG NARCIARSKI - OZNAKOWANIE TRAS NARCIARSKICH

Intensywność prac po stronie czeskiej w zakresie przygotowania profesjonalnej oferty dla narciarstwa biegowego była inspiracją dla polskiej strony w zakresie kontynuacji przebiegu tras po stronie polskiej. Czescy Partnerzy oznakowali i zobowiązali się utrzymywać w sezonie zimowym 156 km tras. Z rządowego programu rozwoju ruchu turystycznego Ministerstwa Rozwoju Regionalnego RCz spółka SPORT PROFI z miejscowości Deštné v Orlických horách otrzymała dofinansowanie na zakup specjalistycznego ratraka z rolbą do utrzymywania tras naciarskich. W ramach środków Programu Phare CBC Stowarzyszenie Gmin Ziemi Kłodzkiej oznakowało w 2003 roku trasy narciarskie w Górach Orlickich i Bystrzyckich, wydając jednocześnie mapę narciarską „orlickiego” pogranicza. Pragnąc promować powstałe produkty i wspomóc odbudowę popularności nart biegowych po polskiej stronie jako wspaniałej formy spędzania wolnego czasu, podjęliśmy decyzję o organizacji corocznej imprezy – Euroregionalnego Biegu Narciarskiego im. Heinricha Rübartscha Deštné – Zeleniec. Heinrich Rübartsch był prekursorem narciarstwa w tej części Sudetów. Prowadził na Orlicy schronisko turystyczne i zbudował wieżę widokową.

Trasy narciarskie oraz Euroregionalny Bieg Narciarski w Ziemeľcu

Celem projektu jest organizacja masowej imprezy narciarskiej łączącej dwa współpracujące górskie ośrodki. Start imprezy w miejscowości Deštné v Orlických horách i jej kontynuacja przez nieistniejące przejście na Orlicy do mety w Zieleńcu ma na celu pokazanie dzisiejszego otwarcia kiedyś szczelnie zamkniętej granicy. Przejście graniczne na szczycie Orlicy jest jednym z ostatnich nieczynnych na obszarze Euroregionu Glacensis.

W dniu 13 marca 2004 roku bieg odbył się po raz pierwszy. Pomimo bardzo trudnych warunków atmosferycznych na starcie w Czechach stawiło się ponad 100 uczestników z niewielką przewagą Czechów. Imprezę przeprowadzono w różnych kategoriach. Zwycięzcą I biegu został Sebastian Witek z Dusznik Zdroju, a wśród pań Zuzanna Andrsova ze Skuhrova nad Belą. Najmłodszy zawodnik miał 14 lat, natomiast najstarszy 75. Jako debiut w organizacji podobnej imprezy przedsięwzięcie ocenione zostało przez uczestników bardzo dobrze z podkreśleniem profesjonalnego podejścia. Sukces imprezy to wynik współpracy z Partnerami z czeskiej i polskiej części Euroregionu Glacensis, Wydawnictwa PLAN z Wrocławia, wrocławskiej Akademii Wychowania Fizycznego, „pograniczników” obu państw, GOPR-u, gmin: Duszniki Zdrój, Deštné v Orlických horách oraz mieszkańców Zieleńca, którzy aktywnie włączyli się w przygotowanie imprezy.

Trudne warunki atmosferyczne towarzyszyły również w kolejnych 2 edycjach biegu. Czwarta edycja biegu w 2007 roku ze względu na problemy pogodowe planowana jest w późniejszym terminie oraz na zmienionej nieco trasie.

OZNAKOWANIE ATRAKCJI TURYSTYCZNYCH

Oznakowanie atrakcji krajoznawczych przy głównych ciągach komunikacyjnych jest zasadniczym elementem krajobrazu w większości państw Unii Europejskiej. W Polsce dyskusja nad systemowym rozwiązaniem, umocowanym prawnie, trwała od początku lat dziewięćdziesiątych. Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis postanowiło aktywnie włączyć się w prace nad przyspieszeniem wejścia w życie rozporządzenia regulującego standardy i zasady oznakowania atrakcji turystycznych. Efektem realizowanego projektu były pierwsze w Polsce tablice informacyjne i drogowskie według jednolitego systemu oznakowania, postawione przy drogach w tym samym tygodniu, w którym weszło w życie rozporządzenie.

Dziś na ten system składa się prawie 70 tablic informacyjnych oraz 170 informacji drogowskich.

Niedługo potem brązowo-białe elementy oznakowania zaczęły się pojawiać po stronie czeskiej.

Oznakowanie walorów krajoznawczych w polskiej części Euroregionu Glacensis

OZNAKOWANIE TRAS ROWEROWYCH

Moda na rower wymusiła po obu stronach Euroregionu działania mające na celu stworzenie systemu oznakowanych tras rowerowych. O ile w Republice Czeskiej sytuacja była uregulowana i Klub Czeskich Turystów kontynuował swoje dotychczasowe działania z wyśmienitym efektem, o tyle po polskiej stronie po przemianach zapanował chaos organizacyjny i brak podmiotu będącego w stanie tworzyć nową ofertę i dbać o jej rozwój. Rolę tę przejęły samorządy i stowarzyszenia. Zanim przystąpiono do realizacji wspólnej koncepcji oznakowania, powstały pierwsze transgraniczne trasy.

W dniu 11 lipca 1997 roku otwarto pierwszy odcinek tzw. Sudeckiej Trasy Rowerowej: Otmuchów – Paczków – Javorník – Lutynia – Łądek Zdrój.

W tym samym roku w Górach Stołowych powstały dwie polsko-czeskie trasy rowerowe: Góry Stołowe i Ściany. Kompleksowe rozwiązania rozpoczęły się w 2001 roku. Opracowano wówczas system tras rowerowych uwzględniający w swoich założeniach wykorzystanie wszystkich (łącznie z zaplanowanymi) przejść granicznych. Celem projektu była aktywizacja gospodarcza Euroregionu Glacensis poprzez oznakowanie ścieżek i szlaków rowerowych wraz z infrastrukturą informacyjną, a tym samym stworzenie nowego produktu turystycznego dla masowego odbiorcy oraz promowanie zdrowego i aktywnego wypoczynku oraz stylu życia.

Najwyraźniejszym efektem współpracy jest Trasa T. G. Masaryka łącząca Náchod i Kudowę Zdrój z obszarem Gór Stołowych według opisu przebiegu wycieczek tego wielkiej klasy europejskiego męża stanu. Realizacja przedsięwzięcia wygenerowała wokół niego 4 projekty inwestycyj-

ne w ramach IW INTERREG IIIA Czechy - Polska.

Innym dobrym przykładem współpracy jest trasa Rytyně v Podkrkonoší – Náchod – Kudowa – Karlów. Czescy Partnerzy udoskonaliли tę ofertę poprzez uruchomienie komunikacji „cyklobusowej” do Karlowa. Z oferty czeskich cyklobusów korzystają również odwiedzający Góry Orlickie. Po polskiej stronie od 2001 roku staraniami najpierw Stowarzyszenia Gmin Ziemi Kłodzkiej i Powiatu Ząbkowickiego, a następnie kontynuowanymi przez Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis oznakowano ok. 1600 km tras rowerowych. Wśród osi tego systemu są:

- trasa ER 2 – tzw. Droga Liczyrzepy rozpoczynająca się w Saksonii, a kończąca w Jesionkach,
- trasa ER 8 – szlak atrakcji cysterskich i sakralnych
- trasa podziemnych atrakcji.

Zagospodarowanie tras oraz infrastruktura informacyjna będzie w dalszym ciągu udoskonalana. Coraz więcej projektów ukierunkowanych jest na budowę ścieżek rowerowych w celu poprawy bezpieczeństwa pełnoprawnych uczestników ruchu drogowego. Ścieżki takie staraniami samorządów powstały na odcinkach Ząbkowice Śląskie – Srebrna Góra, Týniště nad Orlicí – Petrovice nad Orlicí, Vrchlabí - Láňov czy np. na odcinku obwodnicy Bielawy.

Oznakowanie ścieżek i szlaków rowerowych w polskiej części Euroregionu Glacensis

Torowisko pod Zieleńcem

Zawody MTB Prosec - 2006

Zawody MTB Kłodzko - 2006

PROGRAM ROZWOJU WSI - PROGRAM OBNOVY VENKOVA (POV) - PRZYGOTOWANIA DO SAPARDU

Istotnym programem dla rozwoju obszaru czeskiej części Euroregionu był Program rozwoju wsi, w ramach którego Euroregion wraz z gminami członkowskimi przygotował i zrealizował szereg projektów na przestrzeni lat 2000-2003. Dofinansowanie w ramach programu otrzymało 57 projektów na kwotę wsparcia 10 516 000 Kč, natomiast łączna wartość zrealizowanych projektów wyniosła 40 474 900 Kč.

W ramach programu realizowano projekty mające na celu podniesienie konkurencyjności obszarów wiejskich poprzez realizację projektów promocyjnych i przygotowujących dokumentację techniczną pod przyszłe inwestycje. Dla współpracy transgranicznej największe znaczenie miały dwa projekty – górskie centra informacyjne

POV - Kładka przemysłników

w Górach Orlickich oraz oddanie do ponownego użytku turystom w październiku 2002 roku tzw. Kładki Przemysłników (Pašerácká lávka) na Dzikiej Orlicy w gminie Bartošovice v Orlických horách, która została zniszczona podczas powodzi wiosną 2000 roku.

PROMOCJA EUROREGIONU

Działania promocyjne Euroregionu realizowane były na przestrzeni działalności podczas następujących imprez promocyjno - targowych:

Regiontour w Brnie
HOLIDAY WORLD w Pradze
ITB w Berlinie
Tour Salon w Poznaniu
GLOB w Katowicach
Dni Czeskie na Dolnym Śląsku we Wrocławiu
TT Warsaw Tour & Travel w Warszawie

Wielokrotnie gościliśmy w lokalnych mediach – zarówno prasie, jak i radiu czy telewizji.

W 2001 roku czeska strona nakręciła film promocyjny o Euroregionie - Glacfilm I. W celu podniesienia wiedzy na temat atrakcji pogranicza organizowano cykle szkoleń dla informatorów turystycznych oraz pracowników ds. promocji na temat atrakcji turystycznych po obu stronach pogranicza oraz kilka wizyt studialnych dla samorządowców. Te procesy promocyjne i informacyjne wsparte zostały szeregiem publikacji, które dotyczyły promocji obszaru Euroregionu bądź wykreowanych produktów turystycznych. Mamy tu do czynienia z wydawnictwami oraz broszurami promocyjnymi, kalendarzami, folderami organizowanych imprez, mapami tras narciarskich oraz mapami tras rowerowych. Wydawnictwami wyjątkowymi w tej grupie jest wspólnie opracowana mapa atrakcji Euroregionu z graficznymi wizerunkami najcenniejszych obiektów. Euroregion wydał również publikację o atrakcjach przygranicza wspólnie z województwami: Dolnośląskim, Libereckim, Královéhradeckým a Pardubickým. Pod koniec 2006 r. ukaże się publikacja o wieżach i punktach widokowych na obszarze Euroregionu. Osobną kategorię stanowią publikacje dotyczące działalności i funkcjonowania Euroregionu. Sprawozdanie z działalności Euroregionu Glacensis w latach 1996 - 2000 było próbą podsumowania 5 lat działalności stowarzyszeń tworzących Euroregion. Publikacja Euroregion Glacensis – podstawowe informacje była statystycznym ujęciem Euroregionu, opracowanym przez polskie i czeskie Urzędy Statystyczne przy współpracy sekretariatów.

Stoisko promocyjne Regiontour - Brno

Raport z wykorzystania środków UE na inicjatywy transgraniczne na obszarze Euroregionu Glacensis stanowił próbę podsumowania przedakcesyjnej pomocy Unii Europejskiej skierowanej w ramach programów współpracy przygranicznej Phare CREDO oraz Phare CBC.

Stoisko promocyjne Tour Salon - Poznań

X. Programy pomocowe współpracy na obszarze Euroregionu Glacensis

W Euroregionie Glacensis największe znaczenie odegrały trzy programy pomocowe Phare Unii Europejskiej:

- Phare CREDO, który zakończył już swoją misję,
- Program Współpracy Przygranicznej Phare CBC,
- Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG III a.

1. PHARE CREDO

Ogólnymi celami programu Credo były:

- promowanie dobrosąsiedzkich stosunków i stabilizacji społecznej w regionach przygranicznych pomiędzy krajami Europy Środkowej i Wschodniej (CEC) oraz krajami Europy Środkowej i Wschodniej a krajami Wspólnoty Niepodległych Państw (CEC-NIS) poprzez finansowanie projektów, które w wyraźny sposób wykazują korzystny wpływ na obie strony pogranicza,

- promowanie współpracy pomiędzy regionami przygranicznymi i społecznościami po obu stronach granic państwowych w odnoszeniu się do wspólnych problemów i inicjowaniu oraz wdrażaniu na pograniczu takich działań, które wnoszą istotny wkład w rozwój po obu stronach granicy.

W aspekcie strategii przedakcesyjnej program wносił wkład w proces decentralizacji i przekazywania (wzmocnienia) władzy na szczeblu lokalnym w krajach CEC poprzez promowanie działań na szczeblu lokalnym, potwierdzonych zaangażowaniem lokalnym i realizowanych w ramach lokalnych strategii.

Program Phare CREDO był elementem tzw. przetarcia się przed kolejnymi inicjatywami. Wskazał kierunki współpracy i zapotrzebowanie beneficjentów na wsparcie konkretnych przedsięwzięć.

Władze państwowe powierzyły przy akceptacji Komisji Europejskiej organizację i obsługę Programu Unii Europejskiej Phare CREDO dla pogranicza polsko – czeskiego Biurom Euroregionu Glacensis. Czeska strona uczestniczyła we wdrażaniu programu od rundy pilotażowej, natomiast polska strona włączyła się w ten proces od głównej rundy programu. Skuteczna promocja spowodowała, że

Otwarcie sekretariatu Phare Credo w Kłodzku - 1998 r.

pogranicze polsko – czeskie okazało się najaktywniejsze w całym Programie, w którym uczestniczyło 36 regionów granicznych Europy Środkowej i Wschodniej. W obu sekretariatach głównej rundy Programu złożono 62 wnioski, co stanowi około 13,7% wszystkich złożonych do Programu wniosków z objętych nim regionów granicznych.

Wówczas rozpoczęła się przygoda Euroregionu z unijnymi pieniędzmi. Z jednej strony zapewniony został instrument finansowy dla wsparcia transgranicznych inicjatyw. Z drugiej ciężar utrzymywania bieżących kontaktów został przerzucony na samorządy członkowskie, a stowarzyszenie, wspierając je finansowo i realizując własne inicjatywy dla całego obszaru wsparcia, postawiło największy nacisk na wdrażanie programów pomocowych UE ukierunkowanych na współpracę transgraniczną.

W ramach Phare CREDO na obszarze Euroregionu zrealizowano 11 projektów na łączną kwotę wsparcia 538 676,93 ECU.

Z perspektywy czasu prosty system wdrażania powinien stanowić wzorzec dla kolejnych transgranicznych mechanizmów wsparcia.

2. PHARE CBC – Program Współpracy Przygranicznej Polska – Czechy

Po zakończeniu Programu EU PHARE CREDO pogranicze polsko – czeskie objęte zostało Programem PHARE CBC – Program Współpracy Przygranicznej Polska – Czechy

Z jednej strony mamy tu do czynienia ze wsparciem inwestycji drogowych oraz z zakresu ochrony środowiska, gdzie od momentu uruchomienia Programu Polska – Czechy (1999) rozpoczęła się lobbingsowa rola Euroregionu. Z drugiej strony ze wsparciem w ramach Funduszu Małych Projektów, którym Euroregion na własnym obszarze zarządza. Fundusz SPF służy realizacji małych projektów (tzw. „miękkich”), dotyczących sfery społecznej (np. inicjatyw kulturalnych, sportowych, naukowych).

W tym procesie od początku pomagała Euroregionowi jednostka wdrażająca program – Władza Wdrażająca Program Współpracy Transgranicznej Phare Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Rozwoju Regionalnego RCz.

Fundusz Małych Projektów to pomysł, który narodził się w Polsce, w euroregionach pogranicza polsko – niemieckiego, mniej więcej w połowie lat dziewięćdziesiątych. Z racji wysokiego efektu transgranicznego realizowanych w jego ramach projektów uzyskał poparcie Komisji Europejskiej, która pomimo problemów z rozliczaniem tak drobnych dla niej kwot (wsparcie pojedynczego projektu kształtuje się na poziomie od 1.000 do 50.000 EUR), doceniła rolę tych drobnych inicjatyw w rozwoju dorobku społecznych stosunków. Często były to projekty nowatorskie i bardzo oryginalne. Budziły i wciąż budzą zdziwienie kwoty, za które dochodzi do organizacji dużych imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych o masowym charakterze.

Po raz kolejny urzeczywistniło się hasło „Polak potrafi”. To nowatorskie rozwiązanie doczekało się wdrożenia w niemieckiej części Euroregionu Nysa w formule unijnej-

go Programu INTERREG.

Pierwszeństwo w finansowaniu miały następujące rodzaje działalności:

- wymiana kulturalna,
- rozwój demokracji lokalnej,
- zasoby ludzkie,
- transgraniczne studia i koncepcje rozwojowe,
- rozwój gospodarczy i turystyka.

Zarządzanie Funduszami na pograniczu sprawowały: po stronie polskiej - Euroregion, a po stronie czeskiej - Agencja Rozwoju Regionalnego z Rychnova nad Kněžnou. W ramach Funduszu Małych Projektów na przykładzie strony polskiej na 187 projektów złożonych aż 100 otrzymało dofinansowanie, co stanowi 53,48%.

Okolo 79 % wszystkich projektów dotyczyło dwóch dziedzin - wsparcia wymiany kulturalnej i sportowej (50%) oraz rozwoju gospodarczego i turystyki (29%). Główną kategorią beneficjentów okazały się jednostki samorządu terytorialnego oraz podległe im jednostki. Łącznie ta grupa beneficjentów stanowi 67 % wszystkich beneficjentów.

Łącznie w ramach JSPF PHARE CBC beneficjanci dotychczas otrzymali wsparcie w wysokości 624 754,93 EUR po stronie polskiej oraz 552 813 EUR po stronie czeskiej.

Maciej Kuroń serwujący dania jarmarczne - Jarmark Produktu Regionalnego - Polanica Zdrój 2005

Dzicy podczas Lata Jaskiniowców

Przejście graniczne Niemojów - Bartošovice v Orlických horách

Euroregionalne Mistrzostwa w strzelaniu do rzutków w Dzikowcu - 2005

Reggae Dub Festival - Bielawa 2006

Tolk Folk - Bielawa 2006

Złota Ścieżka

Study Tour pracowników centrów informacji turystycznej

Międzynarodowe Zderzenia Kulturalne Králíky 2005

3. Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG IIIa Czechy – Polska

Podobne cele oraz strukturę zarządzania ma uruchomiony w połowie 2005 roku Fundusz Mikroprojektów Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIa Czechy - Polska w Euroregionie Glacensis.

Na lata 2004 – 2006 do dyspozycji beneficjentów jest 1 371 489 EUR (846 401 EUR po czeskiej oraz 525 088 EUR po polskiej stronie). Już w pierwszym naborze beneficjanci z obszaru Euroregionu udowodnili swoje doświadczenie i zbudowane z czeskimi partnerami trwałe kontakty wypracowane podczas realizacji małych projektów w ramach Phare CREDO oraz Phare CBC, składając największą

liczbę wniosków na całym pograniczu.

Dotychczas w ramach 4 naborów do obu sekretariatów Euroregionu wpłynęło 279 propozycji projektów, z których uznanie Euroregionalnego Komitetu Sterującego znalazło 128 projektów na łączną kwotę wsparcia około 960 tys. EURO.

Jak obrazuje tabela nr 3 stanowiąca zestawienie pomocy Unii Europejskiej na wsparcie małych projektów, z każdym programem ogólna kwota wsparcia dla Euroregionu wzrasta. Ta tendencja utrzymana zostanie również w kolejnym programie współpracy transgranicznej realizowanym w latach 2007-2013.

TABELA nr 3 - WSPARCIE ŚRODKÓW FINANSOWYCH UE W RAMACH MAŁYCH PROJEKTÓW

LP.	Nazwa Programu	Edycja / rok wdrożenia	Część Euroregionu	Liczba złożonych projektów	Liczba projektów zrealizowanych	Kwota wsparcia w EUR
1.	Phare CREDO*	1997-98	PL	49	7	220 005,00
2.	Phare CREDO*	1999	CZ	70	4	318 671,93
3.	SPF Phare CBC	1996	PL	8	8	90 559,98
4.	SPF Phare CBC	1999	CZ	86	33	114 029,00
5.	SPF Phare CBC	1999	PL	38	25	75 899,46
6.	JSPF Phare CBC	2000	CZ	46	9	81 815,00
7.	JSPF Phare CBC	2000	PL	34	20	151 337,27
8.	JSPF Phare CBC	2001	CZ	37	13	138 870,00
9.	JSPF Phare CBC	2001	PL	51	19	119 131,87
10.	JSPF Phare CBC	2002	CZ	10	7	82 100,00
11.	JSPF Phare CBC	2002	PL	32	15	92 099,57
12.	JSPF Phare CBC	2003	CZ	38	19	138 823,00
13.	JSPF Phare CBC	2003	PL	32	13	95 726,78
14.	IW INTERREG IIIA**	2005	CZ	92	54	457 940,88
15.	IW INTERREG IIIA**	2005	PL	187	64	497 037,77
RAZEM				810	310	2 622 502,63
strona polska				431	171	1 341 797,70
strona czeska				379	139	1 280 704,93
* w CREDO środki finansowe wypłacane były w ECU						
** IW INTERREG jest w trakcie realizacji i podane kwoty dotyczą przyznanego dofinansowania. Zastosowano kurs do przeliczeń w EUR w oparciu o tabele obowiązujące do przeliczeń w Programie						

DUŻE PROJEKTY INFRASTRUKTURALNE ORAZ PROJEKTY W RAMACH INNYCH DZIAŁAŃ

O ile w przypadku małych projektów możemy mówić o bezpośrednim zaangażowaniu w ich wdrożenie struktur Euroregionu, o tyle w przypadku dużych projektów rola Euroregionu polega na inicjowaniu ich wspólnej realizacji bądź lobby regionalnych inicjatyw na forum międzyrządowym.

W ramach Phare CBC wsparcie inwestycji z obszaru Euroregionu dotyczyło 3 Programów:

- Polska - Niemcy - w ramach którego dofinansowano jeden projekt inwestycyjny,
- Trójstronny: Polska – Niemcy – Czechy - w ramach którego dofinansowano jeden projekt inwestycyjny,
- Polska - Czechy - uruchomiony w 1999 roku - w ramach którego dofinansowano trzy inwestycje po polskiej stronie oraz trzy inwestycje po stronie czeskiej - od którego mamy do czynienia z lobby Euroregionu Glacensis.

Efektom są 4 inwestycje z zakresu ochrony środowiska – oczyszczalnie ścieków w Mioszowie, Ścinawce Średniej, Międzyziesiu i Bystrzycy Kłodzkiej oraz 5 inwestycji drogowych. Trzy inwestycje realizowane po czeskiej stronie dotyczyły 3 etapów remontów i modernizacji dróg wzdłuż granicy państwowej w Górach Orlickich od miejscowości Deštné v Orlických horách przez Orlické Záhory aż po Kralupy. Po polskiej stronie efektem programu jest modernizacja drogi wojewódzkiej na odcinku Duszniki Zdrój – Zieleniec oraz budowa pasa wolnego ruchu na drodze nr 8 na odcinku Duszniki Zdrój – Lewin Kłodzki. Łączna kwota wsparcia w ramach CBC wyniosła 15 356 934 EUR.

W przypadku polskiej strony remont drogi wojewódzkiej nr 389 jest kontynuowany przy wsparciu IW INTERREG IIIA na odcinku Zieleniec – Mostowice. Jest to największa inwestycja dofinansowana na naszym obszarze. Po stronie czeskiej wśród największych projektów infrastrukturalnych są Centrum kulturalne czesko-polskiego pogranicza w Ústí nad Orlicí oraz wieża widokowa na Borówkowej Górze obok Jawornika. Oprócz inwestycji w ramach

INTERREGU realizowane są również inne działania o wymiarze wykraczającym poza małe projekty i niekoniecznie o inwestycyjnym charakterze. Łącznie wsparcie otrzymało na obszarze Euroregionu 41 projektów na kwotę wsparcia ponad 5,3 mln EUR.

O całkowitych efektach realizacji IW INTERREG będzie my mogli mówić dopiero w 2008 roku.

Dokładny i aktualizowany wykaz wszystkich dofinansowanych projektów w ramach programów współpracy transgranicznej dostępny będzie na stronach internetowych obu części Euroregionów.

Pasy wolnego ruchu - DK nr 8

Droga Śródsudecka - okolice Rudawy

Droga nr 389 Duszniki Zdrój - Zieleniec

Droga Śródsudecka

Modernizacja dróg w powiecie Ústí nad Orlicí

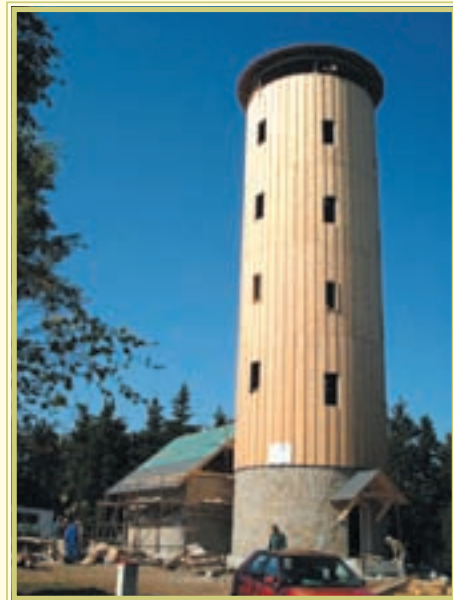
Nowy most na Dzikiej Orlicy na drodze nr 311

Oczyszczalnia ścieków w Międzyzlesiu

Hostinné - przystanek kolejowy

Wieża widokowa na szczycie Borówkowej

TABELA nr 4 - WSPARCIE ŚRODKÓW FINANSOWYCH UE W RAMACH PROJEKTÓW INFRASTRUKTURALNYCH ORAZ W RAMACH INNYCH DZIAŁAŃ IW INTERREG IIIA

LP.	Nazwa Programu	Edycja / rok wdrożenia	Część Euroregionu	Liczba projektów zrealizowanych bądź w realizacji	Kwota wsparcia w EUR
1.	Phare CBC Poland - Germany - Czech Republic	1995	PL	1	202 934,00
2.	Phare CBC Poland - Germany	1997	PL	1	1 254 000,00
3.	Phare CBC Poland - Czech Republic	1999 -2003	PL	3	6 900 000,00
4.	Phare CBC Poland - Czech Republic	1999 -2003	CZ	3	7 000 000,00
5.	IW INTERREG IIIA	2005-2006	PL	31	3 851 431,00
6.	IW INTERREG IIIA	2005-2006	CZ	10	1 513 368,00
RAZEM				49	20 721 733,00
strona polska				36	12 208 365,00
strona czeska				13	8 513 368,00

XI. Analiza osiągniętych celów działalności i bariery działalności

Cele i zadania współpracy transgranicznej zapisane w statutach stowarzyszeń narodowych znajdują pełne odzwierciedlenie w podstawowych dokumentach Euroregionu, tzn. w Umowie Ramowej i statucie Euroregionu. Miały one charakter raczej zadaniowy i można dzięki temu odnieść się do postępu ich realizacji.

1. Swobodne przekraczanie granicy państwowej przez obywateli rozwiązało otwarcie szeregu przejść granicznych oraz wstąpienie obu państw do Unii Europejskiej, które to procesy Euroregion od początku popierał. Te problemy, które pozostały, wydaje się, że mogą zostać dopiero rozwiązane po przystąpieniu obu państw do układu z Schengen.

2. Dobre połączenia drogowe i kolejowe oraz odbudowa starych połączeń komunikacyjnych pogranicza to zagadnienie realizowane przy ograniczeniach wynikających z wysokości wsparcia finansowego. Jednak dzięki bardzo dobrej współpracy z właścicielami dróg w odniesieniu do opracowywania projektów transgranicznych osiągnięto bardzo dobre efekty. W przypadku starych połączeń pogranicza udało się poprzez przejście drogowe

Mostowice - Orlické Záhory otworzyć Góry Orlickie i Bystrzyckie. Trwają również prace nad otwarciem drogowego przejścia Nowa Morawa - Staré Město pod Sněžníkem. Opracowane są studia uwarunkowań dla kolejnych przejść drogowych mających na celu swobodne przemieszczanie się po górzystym pograniczu. W przypadku połączeń kolejowych brak interwencjonizmu państwa czyni nasze wszelkie starania bezowocnymi, a wszelkie działania ukierunkowane są na utrzymaniu obecnego stanu połączeń. Choć niezależnie od sytuacji nasi czescy Partnerzy przystąpili do opracowania projektu REGIOTRAM GLACENSIS zakładającego budowę szybkich połączeń kolejowych na pograniczu.

3. W przypadku rozwijania wspólnych polsko – czeskich przedsiębiorstw czy powołania Polsko – Czeskiego Towarzystwa Wspierania Gospodarki przeprowadzone zostały wspólne projekty szkoleniowe, realizowane są lokalne targi gospodarcze na bazie partnerstwa miast: Wałbrzych – Hradec Králové, Dzierżonów – Lanškroun czy Międzyzlesie – Kralupy. W Świdnicy i Hradec Králové jeszcze w ramach środków Phare CREDO powstała Polsko – Czeska Izba Przemysłowo – Handlowa. Na bazie tej współpracy powstaje Polsko – Czeski Biuletyn Przedsiębiorcy w ramach IW INTERREG.

Pasiedzenie Rady Euroregionu w Rychnovie n. Kn.
- 26 września 1997

4. Wzajemne nauczanie języka sąsiada i nauczanie regionalne. Niepowodzeniem kończą się próby nauczania języka sąsiada w szkołach pogranicza. Sukcesem w tej dziedzinie jest otwarcie lektoratu języka polskiego na Wyższej Szkole Pedagogicznej w Hradec Králové, zorganizowanie przez Wydawnictwo Ziemia Kłodzka kursu języka czeskiego dla przewodników turystycznych, a także organizacja kursów językowych w Gminie Kłodzko realizowanych przez Bibliotekę Publiczną w Odrzychowicach Kłodzkich.

5. Organizowanie wspólnych obozów wakacyjnych dla młodzieży polskiej i czeskiej, realizowane jest w ramach kontaktów partnerskich naszych członków i wspierane przez programy pomocowe, choć na przestrzeni działalności nie było wiele tego typu projektów.

6. Stworzenie wspólnej szkoły wyższej, np. „Collegium Glacensis”, w oparciu o współpracę z Uniwersytetem Wrocławskim nie powiodło się. Ideę próbuje realizować Polsko-Czeska Wyższa Szkoła Biznesu i Sportu Collegium Glacense w Nowej Rudzie. Oprócz tego na przestrzeni ostatnich lat stworzono wiele możliwości studiowania zarówno w trybie dziennym, jak i zaocznym bez konieczności opuszczania obszaru Euroregionu we wszystkich ważniejszych ośrodkach miejskich.

7. Wybór przez mieszkańców Euroregionu szpitala lub jednostki leczniczej. Problemy systemów opieki zdrowotnej występują po obu stronach pogranicza. Istnieje teoretyczna możliwość leczenia za granicą unormowana

Zieloniec. Spotkanie z czesкими starostami

Zawody na Jamrozowej Polanie 2006

umowami dwustronnymi, lecz rzeczywistość związana z procesem refundacji świadczeń skutecznie od takich praktyk zniechęca.

8. Jak wynika z opisu Euroregionu rozmaite formy ochrony prawnej walorów bogactwa naturalnego występują na bardzo znacznej części obszaru Euroregionu. Mamy obecnie do czynienia nie tyle z powstawaniem nowych obszarów chronionych, ile z uściśleniem form ochrony w związku z obszarami NATURA 2000.

9. Powołanie specjalnych stref ekonomicznych i obszarów wolnego handlu to cel działalności samorządów zwłaszcza po polskiej stronie, gdzie w obliczu przemian ustrojowych znacznie pogorszyła się konkurencyjność tego obszaru. Na pograniczu działa Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna z podstrefami m.in. w Dzierżoniowie, Kłodzku, Nowej Rudzie i Kudowie Zdroju. To jeden ze skutecznych sposobów wyrównania potencjałów gospodarczych i zmniejszenia bezrobocia. Euroregion włączył się w nawiązanie współpracy pomiędzy urzędami pracy obszaru przygranicznego, czego efektem było zatrudnienie około 150 polskich pracowników w nowoczesnej fabryce koncernu VW w Kvasinách na Rychnovsku. Otwarcie wielu europejskich rynków pracy i niskie zarobki na obszarze Euroregionu utrudniają obecnie rozwój tego typu praktyk. Choć wierzymy, że wraz z koniecznym wzrostem wynagrodzeniem zatrzymamy naszych mieszkańców na pograniczu.

10. O uruchomieniu odcinka Sudeckiej Trasy Rowowej

Trasy rowerowe - Gory Bystrzyckie

Otwarcie kiosku multimedialnego w Dešné v Orlických horách

rowej informowaliśmy w opisie oznakowania tras rowerowych. W międzyczasie zmieniła się koncepcja śródsudeckiej trasy rowerowej i rolę tę pełni zainicjowana w Euroregionie Nysa trasa ER 2 – tzw. Droga Liczyrzepy, łącząca Saksonię i Jesioniki.

11. Uruchomienie komputerowego systemu informacji turystycznej i rezerwacji miejsc noclegowych to było zadanie do realizacji na bazie współpracy stowarzyszeń podmiotów branży turystycznej i samorządów. Rewolucja, jaką spowodował Internet, pozwoliła w tego typu działaniach usamodzielnic się pojedynczym podmiotom gospodarczym, które w pełni wykorzystują tę szansę chociażby w oparciu o portale regionalne, produktowe czy związane z konkretną miejscowością.

12. Uruchomienie sieci Biur Informacyjnych Współpracy Przygranicznej po obu stronach granicy tylko częściowo udało się zrealizować. Po polskiej stronie taką funkcję pełni siedziba Euroregionu w Kłodzku oraz Biuro Współpracy Przygranicznej w Nowej Rudzie. Po czeskiej stronie Agencja Rozwoju Regionalnego z Rychnova nad Kněžnou posiada w byłych miastach powiatowych swoje biura terenowe, gdzie można uzyskać informację o Euroregionie oraz znaleźć ewentualnego partnera do transgranicznych inicjatyw.

13. Wspólne planowanie regionalne i tworzenie map pogranicza polsko-czeskiego. Euroregion uczestniczył w opracowywaniu wszystkich dokumentów strategicznych dotyczących pogranicza. Sam stworzył oraz dofinansował powstanie szeregu wspomnianych wcześniej studiów i koncepcji rozwoju oraz opublikował szereg map dotyczących pogranicza. Wraz z powstaniem Starostwa Powiatowego w Kłodzku co roku organizowana jest Konferencja Kłodzko – Orlicka.

14. Pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania transgranicznych inicjatyw to z pewnością największy z sukcesów. Jeżeli przeprowadzić by szczegółową analizę poszczególnych programów wspierających współpracę transgraniczną, to dojdziemy do wniosku, że najprościej skonstruowanym i najlepiej wdrożonym programem był Phare CREDO, w którym stosowane procedury opracowane były poza państwami korzystającymi z pomocy, a całością zarządzał międzynarodowy zespół ulokowany w centralnym sekretariacie w Pradze. W przypadku Phare CBC z każdą transzą obserwujemy wzrost wymaganych

dokumentów i skomplikowania procedur, co doskonale obrazuje po głębszej analizie spadku wykorzystywanych środków. IW INTERREG III A Czechy – Polska z powodu nieprecyzyjności dokumentów programowych po stronie polskiej oraz nadmiernie rozbudowanego systemu zarządzania cechuje jeszcze niższe wykorzystanie skierowanej przez Wspólnotę na współpracę pomocy i powoduje zniechęcenie beneficjentów do realizowania transgranicznych inicjatyw.

Ważniejsze bariery ograniczające na przestrzeni działalności rozwój współpracy polsko-czeskiej na obszarze Euroregionu to:

- niedogodności w przekraczaniu granic,
- niski poziom znajomości języka sąsiadów,
- brak rozwiązań prawnych preferujących wspólne inwestowanie na tym terenie,
- małe budżety gmin przygranicznych,
- słaba kondycja finansowa dużej części przedsiębiorstw i trudny dostęp do kapitału,
- niesprzyjające warunki rozwoju rolnictwa (strefa górska),
- dekapitalizacja infrastruktury, zaniedbanie dróg, brak odpowiedniej ilości terenów uzbrojonych pod inwestycje, znaczne zniszczenia powstałe w wyniku powodzi w lipcu 1997 i 1998 roku.

Ministrowie spraw zagranicznych - Dariusz Rossati i Josef Zelenec w Euroregionie Glacensis - 1997

XII. Główne tezy programu działania w okresie 2007 - 2013

Euroregion intensywnie włączył się w prace nad przygotowaniem wsparcia pogranicza w ramach tzw. Celu 3 Polityki Wspólnoty - Europejskiej Współpracy Terytorialnej w okresie 2007-2013, gdzie spodziewamy się co najmniej dwukrotnego zwiększenia środków na współpracę w formule Euroregionu i pogranicza. Uczestniczymy wraz z czeską stroną w grupie roboczej opracowującej ten instrument wsparcia jako przedstawiciele polsko-czeskich euroregionów.

Dlatego najważniejszym zadaniem Euroregionu na przestrzeni 2006 i 2007 roku jest jak najlepsze i jak najbardziej przejrzyste przygotowanie procesu wdrażania kolejnych funduszy w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2007 – 2013. Organy rządowe odpowiedzialne za wdrożenie programu ponownie powierzyły zarządzanie Funduszami Mikroprojektów euroregionom.

Euroregion Glacensis wspierał będzie w przyszłości różnorodne działania, które doprowadzą do szybkiej realiza-

cji spraw ujętych w zadaniach strategicznych. Działania te będą wielokierunkowe i winny spowodować:

- Korektę rządowych programów budowy autostrad i dróg ekspresowych w zakresie przedłużenia drogi ekspresowej S5 relacji Grudziądz – Wrocław o odcinek Wrocław – Boboszków oraz drogi ekspresowej R43 relacji Brno – Moravská Třebová o odcinek Moravská Třebová – Dolní Lipka, a także podniesienie do rangi drogi ekspresowej dróg krajowych nr 46 i 8 na obszarze Euroregionu jako część planowanego Szlaku Staropolskiego S46, łączącego Republikę Czeską ze wschodnią Europą o planowanym przebiegu Dorohusk – Lublin – Kielce – Częstochowa – Opole – Kłodzko – Kudowa Zdrój i dalej do autostrady D11. Podstawowym założeniem proponowanych rozwiązań komunikacyjnych jest w obliczu wzrostu ruchu na drogach poprawa bezpieczeństwa. Na przejściu granicznym w Kudowie Zdroju przeprowadzone badania potwierdziły prawie siedmiokrotny wzrost ruchu pojazdów ciężarowych w porównaniu z rokiem 2000. Na czeskiej stronie zadaniem priorytetowym jest kontynuacja budowy autostrady z Hradce Králové przez Jaroměř i Trutnov do granicy z polską w Lubawce.

- Kontynuację prac na rzecz produktu Droga Śródsudecka wraz z zagospodarowaniem turystycznym jej pasma.

- Realizację projektu Miniatury Euroregionu Glacensis prezentującej atrakcje polskiej i czeskiej części Euroregionu w formule parku turystycznego.

- Remonty i modernizacje odcinków dróg do planowanych i zatwierdzonych drogowych przejść granicznych Głuszyca – Janovičky; Lutynia-Travná, Nowa Morawa – Staré Město, odcinek Bystrzyca Kłodzka – drogowe przejście graniczne Mostowice – Orlické Záhofí; Złoty Stok – Bílá Voda; Kocioł – Olešnice v Orlických horách; Niemojów – Bartošovice v Orlických horách (most graniczny), w celu przystosowania układu pogranicza do wstąpienia do obszaru Schengen planowanego na październik 2008 roku. Studia wykonalności otwarcia drogowych przejść granicznych do 3,5 tony gotowe są dla przejść: Olešnice v Orlických horách – Kocioł oraz Bartošovice v Orlických horách – Niemojów.

- Rozbudowę systemu osłony hydrometeorologicznej, a więc sieci monitoringu w oparciu o modernizację posterunków wodowskazowych, opadowych, hydrometeorologicznych, stacji synoptycznych, centrów zarządzania kryzysowego czy awaryjnego systemu łączności kryzysowej.

- Budowę zbiorników małej retencji na transgranicznych ciekach wodnych.

- Rozwój transgranicznej małej infrastruktury służącej rozwojowi turystyki np. wieże widokowe (na Śnieżniku, Orlicy czy Trójmorskim Wierchu), rozbudowa i zagospodarowanie tras narciarskich i rowerowych, pieszych, konnych i kajakowych wraz z infrastrukturą istotną z punktu widzenia rozwoju turystyki jak parkingi, toalety czy miejsca odpoczynkowe.

- Korektę i rozwój systemu przejść granicznych wynikającą z nowej – unijnej rzeczywistości, w jakiej obydwie narody funkcjonują - w szczególności umożliwienie odprawy towarowej do 3,5 tony małym i średnim przedsiębiorcom na przejściu Tłumaczów – Otovice oraz do 6 ton na przejściu Boboszków – Dolní Lipka.

- Opracowanie wspólnego podręcznika nauczania regionalnego dla szkół pogranicza.

XIII. Zasady finansowania oraz dochody w poszczególnych latach działalności

Podstawy finansowania działalności Euroregionu Glacensis są podobne jak w innych obszarach transgranicznych. Partnerzy współpracy euroregionalnej gromadzą środki na swoich kontach narodowych. Źródłami środków finansowych na działalność Euroregionu są:

- składki członkowskie,
- wpłaty ze środków własnych poszczególnych Euroregionów,
- dotacje,
- środki pomocowe,
- darowizny,
- inne źródła finansowania.

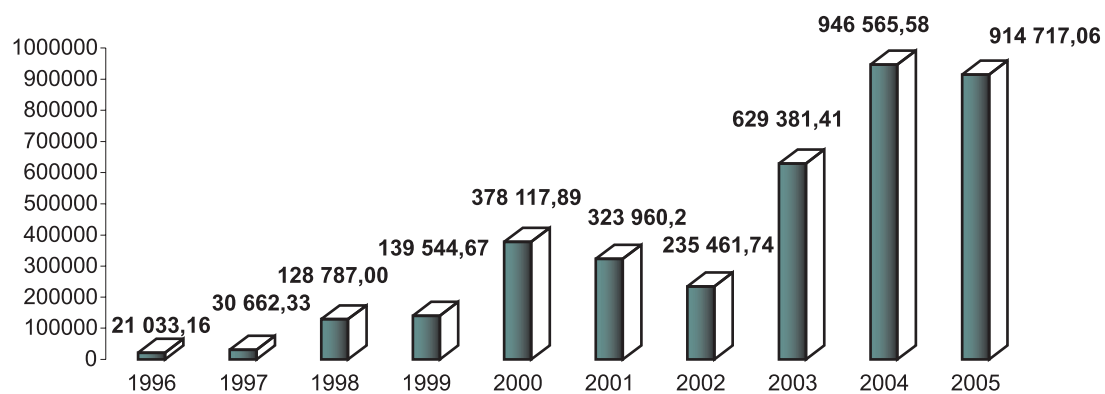
Obie strony mają dostęp do informacji dotyczących dysponowania funduszami Euroregionu.

Ze składek członkowskich utrzymywane są różne struktury Euroregionu (np. krajowe sekretariaty). Składka gmin-członków polskiego Stowarzyszenia ustalona w 2006 roku - wynosi 0,40 zł na jednego mieszkańca rocznie i jest płatna w czterech ratach, a po stronie czeskiej – 3,00 Kč. Województwa i powiaty ze względu na odmienny charakter członkostwa płacą zryczałtowaną składkę ustaloną przez walne zgromadzenia członków.

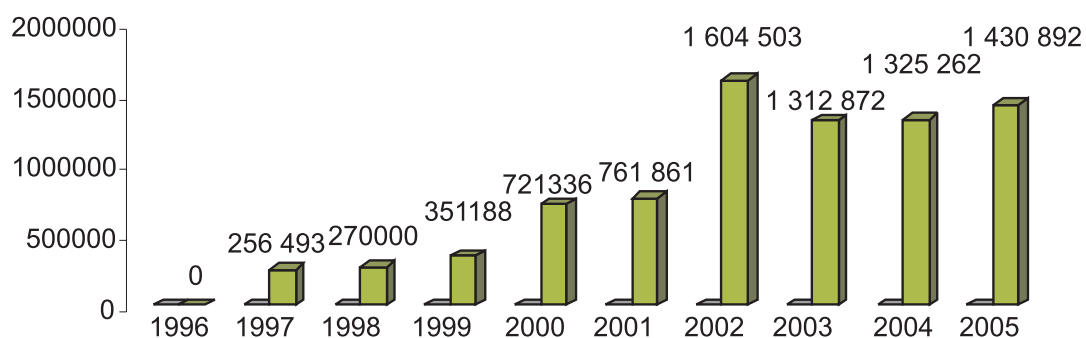
Na przykładzie wykresu prezentującego wzrost dochodów polskiej części Euroregionu na przestrzeni działalności widać istotny wpływ programów pomocowych skierowanych na współpracę transgraniczną na strukturę dochodów.

Łącznie dochody polskiej części Euroregionu wyniosły 3 748 231,04 PLN (w tym 2 392 693,75 PLN stanowią pozyskane dochody zewnętrzne).

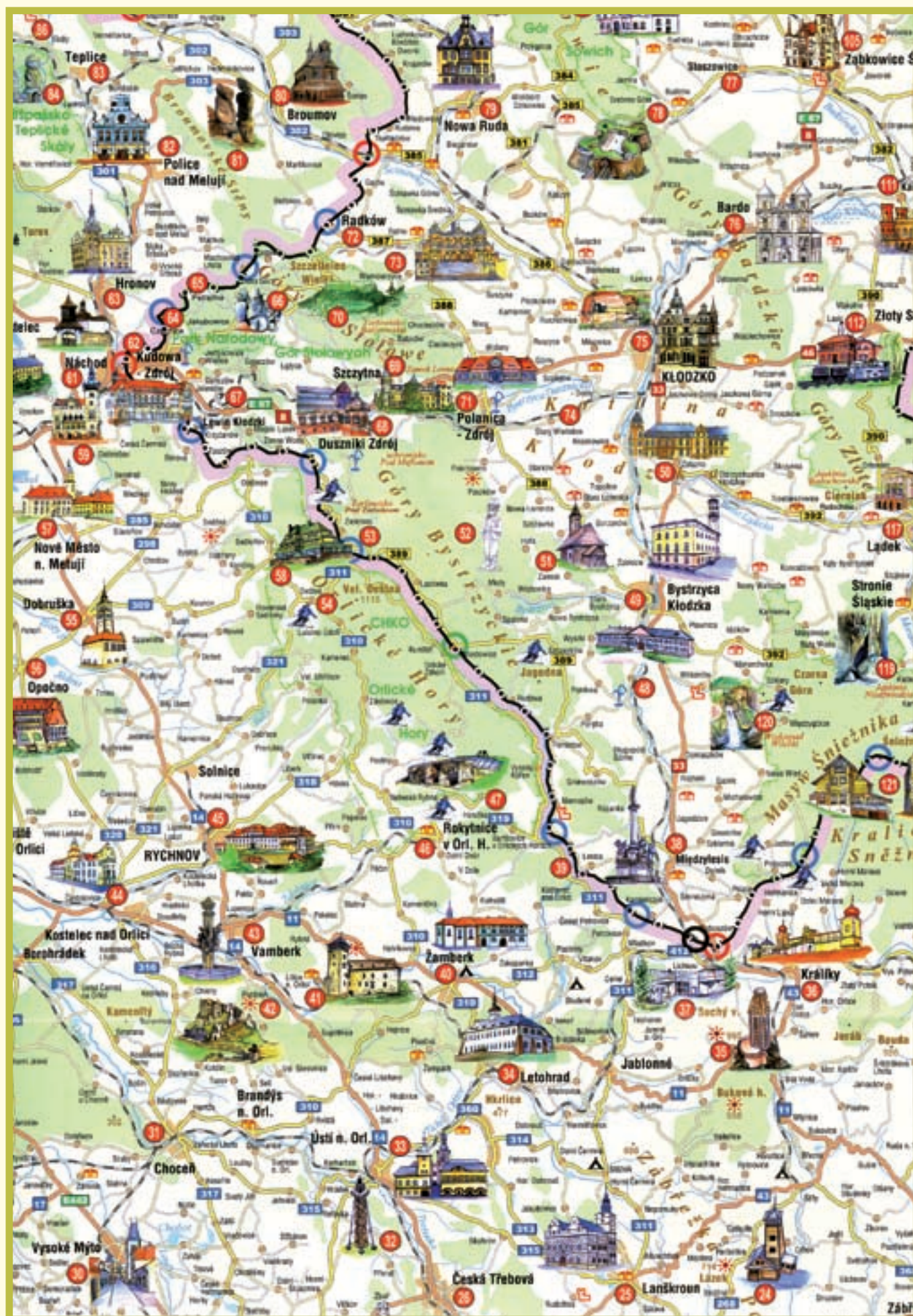

Dochody polskiej części Euroregionu Glacensis w latach 1996-2005 (w PLN)

Dochód czeskiej części Euroregionu Glacensis ze składek członkowskich w latach 1996 - 2005 (w CZK)

Fragment mapy atrakcji Euroregionu

